

● § 12-miljøgodkendelse til

Risegård
Svalhøjvej 45
3790 Hasle

Kolofon:	Bornholms Regionskommune; juni 2018
Journalnummer:	09.17.18P19-0064
Udarbejdet af:	Center for Erhverv, Byg og Sekretariat
Sagsbehandler (Niras):	Grete Mørch Sørensen
Sagsbehandler (BRK):	Susanne Kjær-Hansen/Katrine Høst
Kortbilag:	Geodatastyrelsen

§ 12-MILJØGODKENDELSE

til

Risegård

Svalhøjvej 45, 3790 Hasle

Gyldighed:

Denne miljøgodkendelse meddeles efter § 12, stk.2 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, jf. lovbe-
kendtgørelse nr. 442 af 13. maj 2016 med senere ændringer.

Miljøgodkendelsen gælder fra annonceringsdatoen den 21. juni 2018.

DATABLAD

Titel:	§ 12-miljøgodkendelse til Risegård
Godkendelsen omfatter:	Slagtekalveproduktion bestående af årligt 1.100 kalve (65-450 kg), svarende til 406,31 dyreenheder (DE)
Dato for godkendelse:	21. juni 2018
Godkendt ejendom:	Risegård
Adresse:	Svalhøjvej 45, 3790 Hasle
Matrikelnummer og ejerlav:	76a, Klemensker m.fl.
Ejendomsnummer:	4000082553
CVR-/P-nummer:	38608215 / 1001769526
CHR-nummer:	112389
Ansøger og bedriftsejer:	Svend Aage Thorsen, Borrelyngvej 7, Rutsker, 3790 Hasle
Kontaktperson:	Svend Aage Thorsen, Tlf. 5696 4812
Konsulent:	Åse Larsen, Herningvej 23, 7300 Jelling, aal@slagtekalve.dk
Tilsynsmyndighed:	Bornholms Regionskommune, Center for Erhverv, Byg og Sekretariat, Skovløkken 4, Tejn, 3770 Allinge
Kontakt tilsynsmyndighed:	Tlf. 5692 0000; e-mail: byg@brk.dk Hjemmeside: www.brk.dk

INDHOLDSFORTEGNELSE

Datablad	3
Indholdsfortegnelse	4
1 Resumé og samlet vurdering	6
1.1 Ansøgning om miljøgodkendelse	6
1.2 Forhold til eksisterende miljøtilladelse	6
1.3 Afgørelse og ikke-teknisk resumé	6
1.4 Offentlighed	9
1.5 Klagevejledning	9
2 Generelle forhold	11
2.1 Beskrivelse af husdyrbruget	11
2.2 Meddelelsespligt.....	11
2.3 Gyldighed	11
2.4 Retsbeskyttelse	11
2.5 Revurdering af miljøgodkendelsen.....	12
3 VILKÅR FOR § 12-MILJØGODKENDELSEN	13
3.1 Vilkår vedr. indretning og drift	13
3.2 Vilkår vedr. information om ændringer	13
3.3 Vilkår vedr. placering af nye bygninger	13
3.4 Vilkår vedr. produktionens omfang og fleksibilitet.....	13
3.5 Vilkår vedr. gulvtype	14
3.6 Vilkår vedr. direkte udbringning af dybstrøelse	14
3.7 Vilkår vedr. lugt.....	14
3.8 Vilkår vedr. bedste tilgængelige teknik (BAT)	14
3.9 Vilkår vedr. støjkloder	15
3.10 Vilkår vedr. støv.....	15
3.11 Vilkår vedr. skadedyr	15
3.12 Vilkår vedr. spildevand og overfladevand	16
3.13 Vilkår vedr. oplag af olie	16
3.14 Vilkår vedr. oplag af affald.....	16
3.15 Vilkår vedr. uheld og risici	16
3.16 Vilkår vedr. ophør	17
4 Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold	18
4.1 Husdyrbrugets bygninger og faste afstandskrav.....	18
4.2 Bygge- og beskyttelseslinjer og placering i landskabet	19
5 Produktionsapparatet	22

5.1	Husdyrholdet	22
5.2	Staldindretning, ventilation, rengøring.....	22
5.3	Produktion og håndtering af husdyrgødning	24
5.4	Udbringning af husdyrgødning	25
6	Produktionens ressourceforbrug	26
6.1	Foder og foderopbevaring	26
6.2	Vand	26
6.3	Energi	27
6.4	Diverse hjælpestoffer	28
7	Emissioner, gener og reststoffer fra anlægget	29
7.1	Ammoniak	29
7.2	Lugt.....	30
7.3	Støj	31
7.4	Støv	31
7.5	Lys	32
7.6	Fluer og skadedyr.....	32
7.7	Transport.....	33
7.8	Spildevand - herunder tagvand	34
7.9	Affald	34
8	Produktionens miljøpåvirkning.....	36
8.1	Ammoniakdeposition-påvirkning af natur og bilag IV-arter	36
9	Risici – driftsforstyrrelser eller uheld.....	39
10	Management, egenkontrol og dokumentation.....	40
11	Bedste tilgængelige teknik (BAT)	42
12	Alternative løsninger og 0-alternativet	45
12.1	Alternative løsninger.....	45
12.2	0-alternativet.....	45
13	Husdyrbrugets ophør	46
14	Samlet vurdering	47
15	Bilag	48
	Bilag 1. Anlægstegning med staldafsnit	49
	Bilag 2. Skovbyggelinjen og fortidsminde	50
	Bilag 3. Naboer i forhold til lugtberegning	52
	Bilag 4. Naturpunkter.....	53
	Bilag 5. Modtagne hørings svar i 1. og 2. offentlighedsfase	54

1 RESUMÉ OG SAMLET VURDERING

I dette kapitel beskrives den ansøgte produktion og forholdet til tidligere meddelte godkendelser eller tilladelser på ejendommen. Miljøgodkendelsens indhold er samlet i et kort resumé. Desuden beskrives grundlaget for afgørelsen, hvordan offentligheden har haft indflydelse på projektet og kommunens vurderinger samt en række juridiske forhold ved miljøgodkendelsen. Til sidst beskrives mulighederne for at klage over afgørelsen.

1.1 ANSØGNING OM MILJØGODKENDELSE

Svend Aage Thorsen, Borrelyngvej 7, 3790 Hasle, har ansøgt om miljøgodkendelse til udvidelse af produktionen af slagtekalve på ejendommen Risegård, Svalhøjvej 45, 3790 Hasle, matr. nr. 76a, Klemensker m.fl.

Produktionen på Risegård ønskes udvidet fra 460 tyrekalve 50-400 kg svarende til 148 DE til i alt 1.100 slagtekalve om året 65-450 kg, svarende til 406 DE.

Der opføres en Ny mellemstald i tilknytning til de eksisterende bygninger. Desuden opføres en lille Mellemstald 1 i forlængelse af den eksisterende ladebygning.

Husdyrgødningen er udelukkende dybstrøelse, som opbevares i staldene indtil afhentning til biogasanlægget Biokraft A/S, Rønnevej 48, 3720 Aakirkeby.

Bornholms Regionskommune, Center for Erhverv, Byg og Sekretariat, har modtaget ansøgningen om miljøgodkendelse gennem Miljøstyrelsens elektroniske ansøgningssystem (www.husdyrgodkendelse.dk) første gang den 11. juli 2017. Ansøgningsskemaet har nr. 101193, og der er anvendt version 4.

1.2 FORHOLD TIL EKSISTERENDE MILJØTILLADELSE

Bornholms Regionskommune meddelte 10. november 2004 VVM screening til en årlig produktion på 460 slagtekalve 50-400 kg, hvilket i dag svarer til 148 DE.

Produktionens størrelse er ikke ændret siden da, og den nuværende lovlige produktion er således det samme.

Ved seneste miljøtilsyn på Risegård den 8. juni 2015 blev besætningen opgjort til 422 slagtekalve om året svarende til 137 DE. Konklusionen blev, at produktionstilladelsen var overholdt.

Kommunen har efterfølgende den 13. september 2016 meddelt anmeldeafgørelse om, at der kan opføres en ny starterstald, da dyrevelfærdskravene betyder, at de små kalve skal have mere plads. Dyreholdet er ikke udvidet i den forbindelse. Starterstalden er endnu ikke etableret på tidspunktet for ansøgningen om udvidelse.

Bornholms Regionskommune har vurderet de miljømæssige konsekvenser ved de nu ansøgte ændringer i husdyrproduktionen på Risegård i forhold til den eksisterende miljøtilladelse fra 2004. Da det ansøgte dyrehold på 406 DE overskrider grænsen for § 12-godkendelsespligt (som er 250 DE i kvæg), er der nu ansøgt om en § 12 miljøgodkendelse.

1.3 AFGØRELSE OG IKKE-TEKNISK RESUMÉ

Bornholms Regionskommune har vurderet, at der kan meddeles godkendelse af den ansøgte udvidelse af slagtekalveproduktionen på Risegård i henhold til de gældende regler¹. Miljøgodkendelsen er baseret på

¹ Lovbekendtgørelse nr. 442 af 13. maj 2016 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug (husdyrgodkendelsesloven), tilhørende bekendtgørelser nr. 211 af 28. februar 2017 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug (husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen) og nr. 916 af 23. juni 2017 samt bekendtgørelse nr. 865 af 23. juni 2017 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. (husdyrgødningsbekendtgørelsen). Desuden lov nr. 204 af 28. februar 2017 om ændring af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, lov om miljøbeskyttelse, lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække og forskellige andre love.

oplysningerne i ansøgningen, bilag og øvrigt materiale indsendt af ansøgers konsulent samt efterfølgende beregninger.

Kommunen vurderer, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen fra husdyrbrugets anlæg. Endvidere vurderer kommunen, at husdyrbruget efter udvidelsen kan drives uden væsentlige påvirkninger på miljøet, hvis de gældende regler på området og vilkårene i denne miljøgodkendelse overholdes.

I nedenstående oversigt (Figur 1) er gengivet indholdet i de mest centrale vilkår, der har særlig betydning for indretningen af produktionen og den daglige drift. Den fulde ordlyd af alle stillede vilkår til produktionen kan ses i Kapitel 3.

Figur 1. Resumé af de mest centrale vilkår til produktionen på Risegård

Nye bygninger

3.3.1 Der kan opføres en ny stald med et afsnit til foderopbevaring, benævnt Ny mellemstald, og med en placering som vist på Bilag 1. Stalden kan være op til 24 m x 85 m. Stalden skal opføres i samme materialer som de eksisterende staldbygninger.

3.3.2 Der kan opføres en ny Mellemstald 1 i forlængelse af den eksisterende bygning til kornlager, se placeringen i Bilag 1. En del af kornlagerbygningen kan rives ned i den forbindelse. Mellemstald 1 bliver på ca. 24 m x 6 m. Stalden skal opføres i samme materialer som de eksisterende staldbygninger.

Produktionsomfang

3.4.1 Husdyrbruget må drives med en produktion på 1.100 slagtekalve om året, svarende til 406 DE, fordelt således:

1.100 styk 65 – 150 kg

1.100 styk 150 – 250 kg

1.100 styk 250 – 450 kg

Det maksimale dyrehold skal være opnået inden for 6 år fra godkendelsens dato iht. lovgivningens regler.

Gulvtype

3.5.1 De to nye stalde skal have fast bund og afløb til opsamlingsbeholder.

3.5.2 Alle stalde skal indrettes til dybstrøelse.

Direkte udbringning af dybstrøelse:

3.6.1 Al dybstrøelse fra stalde (100 %) skal udbringes direkte fra stald til biogasanlæg eller til nedbringning på mark.

Herved må der ikke placeres husdyrgødning på møddingspladsen eller i markstak.

3.6.2 Egenkontrol. Der skal føres en logbog, hvori følgende registreres:

- Tidspunkter og angivelse af stalde for afhentning af dybstrøelse til biogasanlæg eller direkte udbringning af dybstrøelse
- Faktura fra biogasanlæg eller internt regnskab fra driften, som dokumenterer afhentning/udbringning af dybstrøelse, skal opbevares sammen med logbogen på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

Det skal bemærkes, at der med virkning fra den 1. august 2017 er foretaget væsentlige ændringer i husdyrbrugloven (ændringer fremgår af lov nr. 204 af 28. februar 2017). Ifølge denne lovs § 10, stk. 9 skal kommunen i verserende sager, der ikke er færdigbehandlet den 1. august 2017, færdigbehandle disse efter de hidtil gældende regler. Dog gælder jf. § 10, stk. 10, at for sager, der ikke er færdigbehandlet den 2. marts 2017, skal kommunen ikke fastsætte vilkår, der vedrører husdyrbrugets udbringningsarealer. Anvendelse af husdyrgødning vil pr. 1. august 2017 i stedet blive reguleret i bekendtgørelsesform i form af umiddelbart bindende regler. Bornholms Regionskommune har i overensstemmelse hermed behandlet sagen efter husdyrbrugloven og tilhørende bekendtgørelse gældende på ansøgnings tidspunktet og har ikke stillet vilkår vedr. area-

lerne og udbringningen af husdyrgødning. Gyldighed, retsbeskyttelse og revurdering (afsnit 2.3 - 2.5) er dog beskrevet i henhold til den nye husdyrgodkendelsesbekendtgørelse, idet denne fastsætter de fremadrettede regler vedrørende disse forhold.

Vær opmærksom på, at ændring af de eksisterende anlæg og etablering af de nye ikke må igangsættes, før der er givet en byggetilladelse og eventuelt andre nødvendige tilladelser fra Bornholms Regionskommune.

Miljøgodkendelsen indeholder en miljøteknisk redegørelse samt kommunens bemærkninger til og vurdering af udvidelsen og dens påvirkninger af omgivelserne. Derudover er der redegjort for ejendommens anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT – Best Available Techniques).

Nedenstående er et kort resumé af de emner, som miljøgodkendelsen omhandler:

Produktionens størrelse

Sven Åge Thorsen ønsker at udvide sin besætning på Risegård, Svalhøjvej 45, 3790 Hasle, fra 460 tyrekalve 50-400 kg, svarende til 148 DE, til en produktion af 1.100 tyrekalve 65-450 kg, svarende til 406 DE.

Bygningsanlæggets placering i omgivelserne

Risegård er beliggende i landzone i et område, der i kommuneplanen er udpeget til "særligt værdifuldt landbrugsområde". I forbindelse med udvidelsen ønsker ejer at opføre en ny bygning som skal huse en ny mellemstald, og i den ene ende skal der laves foderopbevaring (nr. 7 på Bilag 1). Desuden ønskes en tilbygning til kornlageret, hvor en gammel del rives ned, og en ny opføres. Tilbygningen (nr. 3 på Bilag 1) skal også være en mellemstald. Mellemstalde anvendes til dyr i størrelsen 150-250 kg.

Ejer har i 2016 igennem en anmeldelse fået lov til at bygge en ny starterstald til dyr i størrelsen 65-150 kg. Stalden er dog ikke opført endnu, og den er markeret som nummer 6 på Bilag 1.

Det er vurderet, at de nye bygninger overholder alle gældende afstandskrav.

Det vurderes, at de nye bygninger opføres i tilknytning til de eksisterende på Risegård, så ejendommen fremtræder som en samlet enhed i landskabet, og at udvidelsen og de deraf følgende ændringer i området ikke vil ændre væsentligt på oplevelsen af landskabet.

Den nye Mellemstald opføres 130 m fra et fredet område, der også er udpeget som "særligt naturområde", men stalden vurderes ikke at påvirke området eller bestemmelserne for fredningen. Udvidelsen af produktionen på Risegård vurderes ikke at være i strid med hensynet til de landskabelige, kulturhistoriske, naturmæssige, geologiske eller rekreative interesser i området eller at være en trussel for områdets naturlokaliteter eller fortidsminder.

Ammoniakemission og beskyttet natur

Da husdyrgødningen udelukkende forekommer i form af dybstrøelse, stiller lovgivningen ikke krav om en generel ammoniakreduktion.

Der er foretaget beregninger af ammoniakfordampning og ammoniakdeposition til omkringliggende naturarealer. Den øgede ammoniakdeposition som følge af besætningsudvidelsen vurderes ikke at medføre en væsentlig påvirkning af naturtilstanden på arealerne.

Der er ikke Natura 2000-områder, heder eller større overdrev i nærheden af ejendommen. Nærmeste kategori 1-natur er Hammeren og Slotslyngen 7,8 km mod nord, og nærmeste kategori 2-overdrev ligger 5 km mod syd. Begge vil modtage 0,0 kg N/ha/år i totaldeposition.

Nærmeste kategori 3-natur er en mose 1.500 m fra staldene, som vil modtage 0,0 kg N/ha/år i merdeposition, samt en potentielt ammoniakfølsom skov 140 m fra ejendommen, som vil modtage 0,9 kg N/ha/år i merdeposition. Påvirkningen overstiger ikke 1 kg N/ha/år og vurderes dermed ikke at være en væsentlig påvirkning.

Lugt

Lugtemissionen stiger som følge af, at der bliver flere dyr på ejendommen. Lugtemissionen giver anledning til en beregning af geneafstande til enkeltbeboelser, samlet bebyggelse samt byzone og sommerhusområ-

der. Beregningerne viser, at produktionen overholder alle beregnede lugtgeneafstande i forhold til omkringboende. Nærmeste enkeltbeboelse er beliggende ca. 170 meter fra nærmeste staldbygning på ejendommen.

Transporter til og fra ejendommen

Der vil forekomme en øget transport til og fra Risegård som følge af udvidelsen. Det drejer sig om kørsel med halm, dybstrøelse og foder, samt levering og afhentning af dyr. Der er fra Risegård udkørsel til Svalhøjvej. Det vurderes, at de nærmeste naboer vil registrere det øgede antal transporter, men at udvidelsen ikke vil give anledning til støjgener for omkringboende, som er udover det, som beboere af boliger i landzonen må acceptere som forbundet med at være nabo til et landbrug. Risegård ligger ca. 670 m fra Hasle By, men ejendommens transporter skal ikke igennem byen.

Andre miljøpåvirkninger

Den ansøgte produktion overholder alle gældende regler og normer for opbevaring af husdyrgødning, håndtering af spildevand og affald, regulering af skadedyr og belastning af omgivelserne med støj, støv, lys m.v. Det betyder, at projektets virkninger på miljøet, hvad angår disse faktorer, må betragtes som ikke væsentlige.

Anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT)

Miljøstyrelsen har fastsat, at BAT-kravet for ammoniakemission fra slagtekalve på dybstrøelse svarer til normværdien for ammoniak. BAT-kravet overholdes derved.

BAT-kravet til fosforudledningen fra kvæghold opfyldes med almindelig besætningspraksis.

Kravet om anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT) vurderes at være opfyldt inden for alle dele af produktionen.

Bornholms Regionskommune vurderer, at indretning og drift af husdyrbruget og håndtering af husdyrgødningen sker i overensstemmelse med gældende regler og ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik. Det vurderes, at driften kan foregå uden væsentlig påvirkning af miljøet som dette er defineret i husdyrgodkendelsesloven, herunder at projektet ikke skader bevaringsstatus for Natura 2000-områder eller levesteder for arter optaget på habitatdirektivets bilag IV.

1.4 OFFENTLIGHED

Bornholms Regionskommune offentliggjorde den 28. november 2017, at kommunen havde modtaget en ansøgning om miljøgodkendelse til Risegård. Fristen for at komme med idéer, forslag og bemærkninger til projektet var 2 uger fra annonceringsdatoen. Der indkom én bemærkning til ansøgningen (se Bilag 5). Bemærkningen gav anledning til skærpet opmærksomhed vedrørende fluegener.

Udkast til miljøgodkendelse blev den 3. maj 2018 sendt i høring ved, at udkastet blev lagt offentligt tilgængeligt på Bornholms Regionskommunes hjemmeside, og ved udsendelse af brev med information herom til ansøger selv og dennes konsulent, naboer og andre berørte (beboere og ejere af ejendomme inden for den beregnede konsekvenszone på 391 m og ejere af nabomatrikler til ejendommen, hvor husdyrbruget er beliggende), Biokraft A/S samt en række organisationer, der har anmodet herom. Der var en frist på 6 uger til at kommentere udkastet. Der indkom ingen høringssvar.

1.5 KLAGEVEJLEDNING

Bornholms Regionskommunes afgørelse kan påklages til Miljø- og Fødevarerklagenævnet af afgørelsens adressat og enhver, der har en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald. Endvidere kan en række lokale og landsdækkende foreninger og organisationer klage over visse afgørelser.

En eventuel klage skal sendes via Klageportalen, som du kan finde et link til på forsiden af Miljø- og Fødevarerklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk. Klageportalen ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk, typisk med NEM-ID, og klagen skrives direkte i portalen. Det er muligt at vedhæfte dokumenter til klagen undervejs. Klagen sendes gennem Klageportalen til Bornholms

Regionskommune, Center for Erhverv, Byg og Sekretariat, som videresender den til Miljø- og Fødevareklagenævnet med den påklagede afgørelse og det materiale, der er indgået i sagens bedømmelse.

En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Det er muligt at blive fritaget for at bruge Klageportalen ved at sende en begrundet anmodning til Bornholms Regionskommune. Anmodningen videresendes herefter til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som afgør, om den kan imødekommes.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den klageberettigede indbetaler et gebyr på 900 kr. (private) og 1.800 kr. (virksomheder og organisationer) til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagegebyret reguleres hvert år efter satsen for det generelle pris- og lønindeks fastsat af Finansministeriet. Gebyret opkræves af Nævnenes Hus, og betalingen skal ske ved elektronisk overførsel eller ved giroindbetaling. Gebyret skal indbetales inden for en fastsat frist. Hvis gebyret ikke indbetales inden udløbet af fristen, afvises klagen.

Klagegebyret tilbagebetales, hvis:

- Klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves
- Klager får helt eller delvist medhold i klagen
- Klagen bliver afvist, fordi klagefristen er overskredet
- Klager ikke er klageberettiget
- Klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence

Klagefristen udløber den 19. juli 2018, dvs. 4 uger fra den 21. juni 2018, hvor afgørelsen er annonceret på regionskommunens hjemmeside www.brk.dk/indflydelse-politik/hoeringer.

En eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal anlægges inden 6 måneder efter, at afgørelsen er meddelt den pågældende. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes fristen dog altid fra bekendtgørelsen.

2 GENERELLE FORHOLD

I dette kapitel beskrives en række juridiske forhold ved godkendelsen, såsom husdyrholdet størrelse, gyldighed og retsbeskyttelse.

2.1 BESKRIVELSE AF HUSDYRBRUGET

Miljøgodkendelsen omfatter landbrugsmæssige aktiviteter på ejendommen Risegård, Svalhøjvej 45, 3790 Hasle, matr. nr. 76a, Klemensker m.fl. Ejendommen ejes af Svend Aage Thorsen, Borreløngvej 7, 3790 Hasle, og bedriften er registreret under CVR-nummer 38608215 og P-nummer 1001769526. Risegård producerer slagtekalve, og besætningen på ejendommen er registreret i det Centrale HusdyrbrugsRegister med CHR-nummer 112389.

Produktionen på Risegård ønskes udvidet fra 460 tyrekalve 50-400 kg svarende til 148 DE til i alt 1.100 slagtekalve om året 65-450 kg, svarende til 406 DE.

Der opføres en Ny mellemstald på 24 m x 85 m i tilknytning til de eksisterende bygninger. Desuden opføres en lille Mellemstald 1 i forlængelse af den eksisterende ladebygning.

Husdyrgødningen er udelukkende dybstrøelse, som opbevares i staldene indtil afhentning til biogasanlægget Biokraft A/S, Rønnevej 48, 3720 Aakirkeby.

Ændringerne iværksættes, så snart godkendelsen foreligger.

Der udøves ingen biaktiviteter (dambrug, slagteri, biogasanlæg, vindmølle, halmfyr, detailsalg, boliger) på Risegård.

2.2 MEDDELELSESPLIGT

Bedriften skal underrette tilsynsmyndigheden således:

- Når byggeriet er afsluttet
- Når produktionen er nået op på 1.100 slagtekalve (65-450 kg) om året
- Produktionens størrelse den 21. juni 2024 (6 år efter godkendelsesdato)

Hvis der sker ændringer i ejerforhold eller hvem, der er ansvarlig for driften, skal det meddeles til tilsynsmyndigheden senest 1 måned efter, at ændringen er sket.

2.3 GYLDIGHED

Miljøgodkendelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 6 år fra denne afgørelses meddelelse, jf. § 48 i den gældende husdyrgodkendelsesbekendtgørelse. Hvis en del af godkendelsen ikke er udnyttet, bortfalder godkendelsen for denne del. Miljøgodkendelsen anses for udnyttet, når byggeriet faktisk er afsluttet.

Hvis miljøgodkendelsen ikke har været helt eller delvist udnyttet i tre på hinanden følgende år, bortfalder den del af miljøgodkendelsen, der ikke har været udnyttet de seneste tre år. Udnyttelse anses her for at foreligge, når der har været en produktion svarende til mindst 25 pct. af det tilladte eller godkendte.

Hvis ikke miljøgodkendelsen er opfyldt, eller miljøgodkendelsens vilkår ikke efterleves, kan dette medføre, at hele eller dele af miljøgodkendelsen bortfalder.

2.4 RETSBESKYTTELSE

Med denne miljøgodkendelse følger 8 års retsbeskyttelse. Dato for retsbeskyttelsens udløb er 21. juni 2026.

Tilsynsmyndigheden kan i henhold til gældende husdyrbruglovs § 39 meddele påbud om, at der skal gennemføres bestemte foranstaltninger, hvis husdyrbruget medfører uhygiejniske forhold eller væsentlig forurening eller nedlægge forbud mod fortsat drift, hvis forureningen ikke kan nedbringes. Påbud eller forbud efter § 39 må dog ikke meddeles, før der er forløbet 8 år efter meddelelsen af en godkendelse.

2.5 REVURDERING AF MILJØGODKENDELSEN

Virksomhedens miljøgodkendelse skal i henhold til gældende husdyrgodkendelsesbekendtgørelses § 39, stk. 2 alene revurderes, såfremt husdyrbruget ikke lever op til krav om totaldeposition for ammoniak efter bekendtgørelsens §§ 25 og 26 (krav om totaldeposition til kategori 1- og kategori 2-natur), og revurderingen omfatter alene dette forhold.

Virksomhedens miljøgodkendelse skal tages op til vurdering, når der er forløbet 8 år fra det tidspunkt, hvor husdyrbruget første gang blev godkendt. Kommunen træffer afgørelse om, hvorvidt godkendelsen skal tages op til revurdering, eller om kravet om revurdering kan frafalde.

3 VILKÅR FOR § 12-MILJØGODKENDELSEN

§ 12-miljøgodkendelsen meddeles på følgende vilkår, som også fremgår af de enkelte afsnit i miljøredegørelsen. Vilkårene er skærpede krav i forhold til gældende lovgivning eller krav, som stilles pga. virksomhedens art eller beliggenhed. Virksomheden skal drives i overensstemmelse med godkendelsens vilkår og bestemmelserne i den til enhver tid gældende bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. (husdyrgødningsbekendtgørelsen) samt øvrig gældende lovgivning.

Specifikke vilkår:

3.1 VILKÅR VEDR. INDRETNING OG DRIFT

- 3.1.1 Virksomheden skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af den miljøtekniske beskrivelse, og med de ændringer, der fremgår af godkendelsens vilkår.
- 3.1.2 De vilkår, der vedrører driften, skal være kendt af de ansatte, der er beskæftiget med den pågældende del af driften.
- 3.1.3 På tilsynsmyndighedens forlangende skal virksomheden dokumentere overholdelse af denne godkendelses vilkår.

3.2 VILKÅR VEDR. INFORMATION OM ÆNDRINGER

- 3.2.1 Ændringer i ejerforhold eller hvem, der er ansvarlig for driften, skal meddeles til tilsynsmyndigheden (Bornholms Regionskommune, Center for Erhverv, Byg og Sekretariat) senest 1 måned efter, at ændringen er sket.
- 3.2.2 Drifts-, indretnings- eller bygningsmæssige ændringer, der er relevante i forhold til godkendelsen, skal anmeldes til kommunen inden gennemførelsen. Kommunen vurderer, om de aktuelle planer for ændringer/udvidelse kan ske inden for rammerne af denne godkendelse.

3.3 VILKÅR VEDR. PLACERING AF NYE BYGNINGER

- 3.3.1 Der kan opføres en ny stald med et afsnit til foderopbevaring, benævnt Ny mellemstald, og med en placering som vist på Bilag 1. Stalden kan være op til 24 m x 85 m. Stalden skal opføres i samme materialer som de eksisterende staldbygninger.
- 3.3.2 Der kan opføres en ny Mellemstald 1 i forlængelse af den eksisterende bygning til kornlager, se placeringen i Bilag 1. En del af kornlagerbygningen kan rives ned i den forbindelse. Mellemstald 1 bliver på ca. 24 m x 6 m. Stalden skal opføres i samme materialer som de eksisterende staldbygninger.

3.4 VILKÅR VEDR. PRODUKTIONENS OMFANG OG FLEKSIBILITET

- 3.4.1 Husdyrbruget må drives med en produktion på 1.100 slagtekalve om året, svarende til 406 DE, fordelt således:

- 1.100 styk 65 – 150 kg
- 1.100 styk 150 – 250 kg
- 1.100 styk 250 – 450 kg

3.4.2 Det maksimale dyrehold skal være opnået inden for 6 år fra godkendelsens dato iht. lovgivningens regler.

3.4.3 Egenkontrol: Produktionens størrelse skal dokumenteres med f.eks. slagterifregninger og effektivtets-/produktionskontrol.

3.5 VILKÅR VEDR. GULVTYPE

3.5.1 De to nye stalde skal have fast bund og afløb til opsamlingsbeholder.

3.5.2 Alle stalde skal indrettes til dybstrøelse.

3.6 VILKÅR VEDR. DIREKTE UDBRINGNING AF DYBSTRØELSE

3.6.1 Al dybstrøelse fra staldene (100 %) skal udbringes direkte fra stald til biogasanlæg eller til nedbringning på mark. Herved må der ikke placeres husdyrgødning på møddingspladsen eller i markstak.

3.6.2 Egenkontrol. Der skal føres en logbog, hvori følgende registreres:

- Tidspunkter og angivelse af stalde for afhentning af dybstrøelse til biogasanlæg eller direkte udbringning af dybstrøelse.
- Faktura fra biogasanlæg eller internt regnskab fra driften, som dokumenterer afhentning/udbringning af dybstrøelse, skal opbevares sammen med logbogen på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

3.7 VILKÅR VEDR. LUGT

3.7.1 Der skal til stadighed opretholdes en god staldhygiejne. Bygninger, anlæg og omgivelser skal renholdes, således at lugtgener begrænses mest muligt for de omkringboende.

3.7.2 Driften må ikke give anledning til væsentlige lugtgener uden for ejendommens areal. Hvis der efter kommunens vurdering opstår lugtgener, der vurderes at være væsentligt større, end der kan forventes ifølge grundlaget for miljøgodkendelsen, kan kommunen meddele påbud om, at der skal gennemføres lugtreducerende tiltag.

3.8 VILKÅR VEDR. BEDSTE TILGÆNGELIGE TEKNIK (BAT)

3.8.1 Anlæg, der er særligt energiforbrugende, skal kontrolleres og vedligeholdes således, at de altid kører energimæssigt optimalt.

3.8.2 Vaske- og drikkevandssystemerne skal drives og vedligeholdes, således at unødigt spild undgås.

Generelle vilkår:

3.9 VILKÅR VEDR. STØJKILDER

- 3.9.1 Virksomhedens bidrag til støjbelastningen i omgivelserne, dvs. al støj fra landbrugsdrift på ejendommens bygningsparcel, må ikke overstige følgende værdier målt ved nabobeboelser eller deres opholdsarealer:

Ugedag	Tidspunkt	Støjniveau, dB(A)	Referencetid
Mandag-fredag	Kl. 07.00-18.00	55	8 timer
Lørdag	Kl. 07.00-14.00	55	7 timer
	Kl. 14.00-18.00	45	4 timer
Søn- og helligdage	Kl. 07.00-18.00	45	8 timer
Alle dage	Kl. 18.00-22.00	45	1 time
	Kl. 22.00-07.00	40	½ time
Spidsværdi	Kl. 22.00-07.00	55	

- 3.9.2 Støjbidraget (bortset fra maksimalværdien) måles som det ækvivalente, konstante, korrigerede støjniveau i dB(A) (re. 20 µPa). Tallene i kolonnen referencetid angiver midlingstiden inden for den pågældende periode.
- 3.9.3 Virksomheden skal for egen regning dokumentere, at støjvilkårene overholdes, hvis tilsynsmyndigheden finder det påkrævet. Dokumentation for overholdelse af støjkravene kan være i form af målinger i ejendommens omgivelser (under fuld drift) eller kildestyrkemålinger ved de enkelte støjkilder kombineret med beregninger efter den fælles nordiske beregningsmodel for industristøj.
- 3.9.4 Kravet om dokumentation af støjforholdene kan højst fremsættes en gang årligt, med mindre den seneste kontrol viser, at grænseværdierne ikke kan overholdes. Støjmålinger skal udføres som beskrevet i Miljøstyrelsens til enhver tid gældende støjberegningsvejledning og foretages i punkter, som forinden aftales med tilsynsmyndigheden. Støjmåling skal udføres af et akkrediteret firma.

3.10 VILKÅR VEDR. STØV

- 3.10.1 Driften må ikke medføre væsentlige støvgener uden for ejendommens eget areal.

3.11 VILKÅR VEDR. SKADEDYR

- 3.11.1 Der skal på ejendommen foretages effektiv fluebekæmpelse som minimum i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Århus Universitet, Institut for Agroøkologi, der vedligeholder Skadedyrsguiden (www.dpil.dk).
- 3.11.2 Ved eventuelle fluegener hos naboer skal bekæmpelse desuden foretages på tilsynsmyndighedens forlangende og efter en forudgående plan.
- 3.11.3 Opbevaring af foder skal ske på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter m.v.). Stalde, lagre og andre anlæg skal holdes i forsvarlig rottesikret stand og rimelig orden for at forhindre gode levedmuligheder for rotter. Bekæmpelse af rotter skal ske i henhold til aftale med autoriseret rottebekæmper.

3.12 VILKÅR VEDR. SPILDEVAND OG OVERFLADEVAND

- 3.12.1 Tagvand kan efter tilladelse ledes direkte til vandløb eller sø. Overfladevand fra øvrige befæstede arealer skal passere et veldimensioneret sandfang inden udledning til dræn, vandløb eller sø (kræver særskilt tilladelse).
- 3.12.2 Spildevand fra rengøring af stalde og lignende skal ledes til samletank eller gyllesystem og skal anvendes i henhold til reglerne i bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v.
- 3.12.3 Eventuel vask af maskiner og redskaber uden gødningsrester skal ske på vaskeplads med støbt bund og afløb. Vaskevandet kan, mod særskilt tilladelse, udledes til dræn, dog skal vandet inden udløbet gennemgå rensning i et veldimensioneret sandfang og evt. en godkendt olieudskiller.
- 3.12.4 Vask af maskiner, sprøjte og redskaber, hvorfra der kan forekomme gødnings- og sprøjtemiddelrester, skal foregå på støbt plads, der er uigennemtrængelig for fugt, og med bortledning af spildevandet til opsamlingsbeholder. Udbringning skal ske i overensstemmelse med bestemmelserne i husdyrgødningsbekendtgørelsen.

3.13 VILKÅR VEDR. OPLAG AF OLIE

- 3.13.1 Olie skal opbevares på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for forurening.
- 3.13.2 Beholdere til opbevaring af olieprodukter skal stå på et for olie vanskeligt gennemtrængeligt underlag og som minimum være overdækket med et halvtag.
- 3.13.3 Opbevaring af diesel/fyringsolie i overjordiske tanke skal til enhver tid ske i en typegodkendt beholder, som står overdækket på fast og tæt bund, således at spild kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.
- 3.13.4 Tankning af diesel skal til enhver tid ske på en plads med fast og tæt bund, enten med afløb til olieudskiller eller således, at spild kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.

3.14 VILKÅR VEDR. OPLAG AF AFFALD

- 3.14.1 Arealerne omkring bygningerne og tilkørselsveje skal holdes ryddelige og fri for affald.
- 3.14.2 Affald skal opbevares og bortskaffes efter BOFA I/S' affaldsregulativer.
- 3.14.3 Der må ikke foretages afbrænding af affald på ejendommen. Der gælder dog særlige regler for haveaffald, se BOFA I/S' affaldsregulativer.
- 3.14.4 Der skal til enhver tid foreligge dokumentation for, at affald bortskaffes miljømæssigt forsvarligt.

3.15 VILKÅR VEDR. UHELD OG RISICI

- 3.15.1 Ved driftsuheld, hvor der opstår risiko for forurening af miljøet, er der pligt til øjeblikkeligt at anmeldte dette til: 112 eller Bornholms Politi, tlf.: 56901448.

- 3.15.2 Der skal foreligge en beredskabsplan for Risegård, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, som kan have konsekvenser for det eksterne miljø. I beredskabsplanen skal bl.a. indgå et kort over ejendommen, som viser placering af hovedafbrydere, brandslukningsmateriel og lignende. Beredskabsplanen skal være tilgængelig for medarbejderne på ejendommen og skal opdateres, så oplysningerne i den altid er relevante og retvisende. Beredskabsplanen skal udarbejdes senest ½ år efter miljøgodkendelsens dato.
- 3.15.3 Ved driftsforstyrrelser og uheld i forbindelse med håndtering af husdyrgødning, som indebærer fare for forurening, skal forskrifterne i beredskabsplanen følges. Den driftsansvarlige har pligt til at afværge følgerne af uheld bedst muligt.

3.16 VILKÅR VEDR. OPHØR

- 3.16.1 Ved ophør af husdyrhold på ejendommen, skal al husdyrgødning og affald bortskaffes efter de gældende regler.

4 HUSDYRBRUGETS BELIGGENHED OG PLANMÆSSIGE FORHOLD

I dette kapitel beskrives og vurderes projektet set i forhold til afstandskrav til naboer, vandforsyning, vandløb og søer, offentlig vej m.v. samt husdyrbrugets beliggenhed i forhold til forskellige bygge- og beskyttelseslinjer, fredninger, beskyttet natur m.v. Desuden beskrives og vurderes husdyrbrugets placering i landskabet i forhold til de landskabelige værdier.

4.1 HUSDYRBRUGETS BYGNINGER OG FASTE AFSTANDSKRAV

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

I forbindelse med udvidelsen foretages følgende ændringer af bygningerne:

Der opføres en ny mellemstald til tyrekalve mellem 150 kg og 250 kg på 24 m x 85 m. Der skal være foderopbevaring i den ene ende af stalden. Desuden opføres en ny tilbygning, mellemstald 1, til den eksisterende foderlade. Tilbygningen bliver på ca. 6 m x 24 m.

Bygningernes placering er vist på foto i Figur 2 og anlægstegningen i Bilag 1.

Den bygning, der er benævnt ny starterstald, er der givet tilladelse til den 13. september 2016 uden udvidelse af dyreholdet, men den er ikke opført endnu.

Figur 2. Staldanlægget på Risegård

Beskrivelse af eksisterende og nye bygninger

De to nye bygninger opføres i samme materialer som de eksisterende stalde.

Afstandskrav i henhold til § 6 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug

De fastsatte afstandskrav i § 6 gælder for både etableringer og udvidelser.

Der sker udvidelser af dyreholdet i alle stalde, bortset fra den eksisterende starterstald.

Risegård er beliggende i landzone og uden for eksisterende eller fremtidigt byzone- eller sommerhusområde. Ejendommen ligger ikke i et område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og

erhvervsformål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål o. lign. Afstanden til disse områder er desuden mere end kravet på mindst 50 m.

Nærmeste byzone er Hasle 670 m fra ejendommens bygninger, hvor der sker udvidelser, og nærmeste område i landzone med lokalplan til boligformål i kommuneplanen er Teglkås, Helligpeder og Vang beliggende ca. 3,2 km nordvest for Risegård.

Nærmeste nabo til Risegård er Simblegårdsvej 26, beliggende 170 m sydøst for nærmeste staldbygning med udvidelse.

Afstandskrav i henhold til § 8 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug

De fastsatte afstandskrav i husdyrgodkendelseslovens § 8 til nedenstående områder og installationer gælder kun for nybyggeri og bygningsændringer, der kan sidestilles med nybyggeri eller ved markante skift i husdyrholdet. De nedenfor angivne afstande er derfor opmålt i forhold til de to staldbygninger (Ny Mellemstald og Mellemstald 1), der nyetableres. Der er nævnt den bygning, som har den korteste afstand.

Afstand til ikke-almene vandforsyningsanlæg (25 m): Markvandsboringer og enkeltindvindere. Nærmeste vandforsyning er Svalhøj Mejeri Hasle (DGU nr. 244.12) 240 m fra Ny Mellemstald.

Afstand til almene vandforsyningsanlæg (50 m): Nærmeste vandværk er Hasle Vandværk 600 m fra Mellemstald 1.

Vandløb, søer og dræn (15 m): Nærmeste vandløb er Bagge Å, der løber 150 m fra Ny Mellemstald. Nærmeste sø ligger ved Simlegårdsvej 25 550 m fra Mellemstald 1.

Offentlig vej eller privat fællesvej (15 m): Der er 100 m fra offentlig vej (Tassevej) til Ny Mellemstald.

Levnedsmiddelvirksomhed (25 m): Der er ingen levnedsmiddelvirksomheder i nærheden ejendommen.

Beboelse på samme ejendom (15 m): Der er ikke beboelse på samme ejendom.

Naboskel (30 m): Nærmeste naboskel (matr. nr. 22, Strandmarken, Hasle Jorder) ligger 120 m vest for Ny Mellemstald.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

I henhold til § 6 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug er etablering, udvidelse eller ændring af husdyrbrug, der medfører forøget forurening, ikke tilladt inden for nuværende eller fremtidige byzoneområder, sommerhusområder og en række nærmere definerede områder i landzone samt inden for 50 m af disse områder og nabobeboelser.

De eksisterende anlæg på Risegård, som udvidelse eller ændringer skal gennemføres i, ligger alle mere end de krævede 50 m fra det nærmeste punkt i områder og ved beboelse omfattet af § 6.

Afstandskravene i § 8 til vandforsyning, søer, vandløb, veje, levnedsmiddelvirksomhed, egen beboelse og naboskel er ligeledes overholdt.

Bornholms Regionskommune konkluderer derfor, at de gældende afstandskrav er overholdt.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der ikke stillet vilkår vedr. afstandskrav.

4.2 BYGGE- OG BESKYTTELSESLINJER OG PLACERING I LANDSKABET

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Risegård er beliggende i landzone. Ejendommen ligger i "særligt værdifuldt landbrugsområde" i henhold til Bornholms Kommuneplan 2013.

Alle nuværende produktionsbygninger på ejendommen er placeret i umiddelbar tilknytning til hinanden, og den nye stald, der ønskes opført, lægges i forbindelse med de øvrige staldbygninger. Desuden opføres en lille tilbygning til en eksisterende kornhal.

Bygge- og beskyttelseslinjer

De nye bygninger opføres ikke inden for byggelinjerne:

Strandbeskyttelseslinje (300 m), Klitfredede arealer, Sø- og å-beskyttelseslinje (150 m), Kirkebyggelinje (300 m), Kystnærhedszone (3 km) eller Fortidsmindebeskyttelseslinje (300 m).

Begge de to nye bygninger ligger dog inden for Skovbyggelinjen (300 m), se Bilag 2.

Naturområder og fredninger

Internationale beskyttelsesområder – Natura 2000: Habitatområdet Hvideodde Rev ligger 3,1 km sydvest for ejendommen.

Beskyttede naturområder (§ 3 områder): Der ligger en § 3 mose ca. 1,5 km nordøst for den nye mellemstald langs med Baggeå, og § 3-vandløbet Baggeå ligger 140 m øst for stalden.

Fredede områder: Der ligger et fredet område 130 m øst for den nye mellemstald, Svartingedalen.

Beskyttede jord- og stendiger: Nærmeste dige ligger mere end 800 m væk.

Interesseområder i kommuneplanen

Erhvervsinteresser: Området omkring Risegård er i Bornholms Kommuneplan 2013 udpeget som særligt værdifuldt landbrugsområde. Hovedhensynet i disse områder er at sikre dyrkningsmuligheder, landbrugets investeringer i produktionsapparatet og mulighederne for en rationel landbrugsdrift. Dog må miljø, natur, kulturhistoriske interesser og de mange mindre levesteder for dyre- og planteliv ikke forringes af landbrugsdriften.

Skovrejsning: Ejendommen ligger i neutralområde i forhold til skovrejsning.

Geologiske interesser: Ejendommen ligger uden for område med geologiske interesser.

Interesseområde for natur, landskab og økologiske forbindelser, samt særligt naturområde: Ejendommen ligger uden for disse områder, men dog kun 130 m fra.

Kulturmiljøområde: Ejendommen ligger uden for særligt kulturmiljøområde (områder udpeget i samarbejde med Kulturstyrelsen, hvor der er sandsynlighed for, at der gemmer sig værdifulde fund af national betydning i det åbne land).

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Alle byggelinjer er overholdt bortset fra skovbyggelinjen. Alle ejendommens driftsbygninger ligger inden for denne beskyttelseslinje, og Bornholms Regionskommune har vurderet, at byggeriet er erhvervmæssigt nødvendigt, at bygningerne ikke er større end nødvendigt for driften, og at de to nye bygninger ligger i tilknytning til den eksisterende bygningsmasse. Der er derfor ikke behov for en dispensation fra skovbyggelinjen.

Den nye mellemstald på 2.040 m² vil blive en markant bygning i landskabet. Den vil være synlig fra både Svalhøjvej og fra Tassevej.

130 m fra den nye mellemstald ligger et fredet område langs med Baggeå, Svartingedalen. Det er en 4 km lang sprækkedal med et nedlagt stenværk, og dalen blev fredet i 2010. Staldbyggeriet vurderes ikke at påvirke det fredede område miljømæssigt eller at være i uoverensstemmelse med fredningens bestemmelser.

Svartingedalen er også udpeget til særligt naturområde og til interesseområde for natur, landskab og økologiske forbindelser. Retningslinjen i kommuneplanen siger: Almindelig landbrugs- og skovdrift kan normalt ske uden rådighedsindskrænkninger. Det skal sikres, at der ikke placeres ny bebyggelse, som kan forringe levevilkårene for plante- og dyrelivet, de rekreative oplevelsesmuligheder og/eller områdets særlige landskabelige værdi. Det vurderes, at de to nye staldbygninger ikke vil påvirke naturområdet.

Byggeriet berører ikke fredede fortidsminder eller deres beskyttelseslinjer. Nærmeste fortidsminde er Brogårdsstenen, en 2,7 m høj runesten, som står ved Simblegårdsvejs udmunding i Svalhøjvej (se Bilag 2).

Ansøger har plantet læhegn langs indkørslen fra Svalhøjvej, så både de nye staldbygninger og de eksisterende bliver afskærmet synsmæssigt fra beboelserne mod syd og øst og fra Svalhøjvej og Simblegårdsvej.

Området, hvor Risegård ligger, er udpeget til særligt værdifuldt landbrugsområde i kommuneplanen, hvilket betyder, at der normalt kan opføres landbrugsbygninger uden rådighedsindskrænkninger med respekt for de miljømæssige regler for landbrugsdrift, husdyrhold m.m.

Bornholms Regionskommune vurderer, at projektet ikke er i strid med hensynet til de landskabelige, kulturhistoriske, naturmæssige, geologiske eller rekreative interesser i området eller at være en trussel for områdets naturlokaliteter eller fortidsminder.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der stillet vilkår vedr. placering og udformning af de nye bygninger.

5 PRODUKTIONSAPPARATET

I dette kapitel beskrives og vurderes husdyrholdets sammensætning, staldindretning inkl. ventilation og rengøring, samt produktion og håndtering af husdyrgødning.

5.1 HUSDYRHOLDET

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Produktionen på Risegård ønskes udvidet fra 460 slagtekalve 50-400 kg svarende til 148 DE til 1.100 slagtekalve 65-450 kg, svarende til 406 DE.

I ansøgningskemaet i husdyrgodkendelse.dk er produktionstilladelsen fra 2004 indtastet som nudrift. Tilladelsen var den samme for 8 år siden i 2009. Fordelingen af antal dyr og det samlede antal dyreenheder ved oprindelig tilladt drift og efter den ansøgte udvidelse af besætningen fremgår af Tabel 1.

Tabel 1. Ejendommens husdyrproduktion før og efter udvidelse

Dyr	Nudrift (og for 8 år siden)		Ansøgt drift	
	Antal	DE	Antal	DE
Tyrekalve start	460 (50-150 kg)	30,07	1.100 (65-150 kg)	61,11
Tyrekalve mellem	460 (150-250 kg)	37,12	1.100 (150-250 kg)	88,79
Tyrekalve slut	460 (250-400 kg)	80,42	1.100 (250-450 kg)	256,41
I alt		147,61		406,31

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Bornholms Regionskommune vurderer, at der ved opfyldelse af det stillede vilkår til maksimal produktion ikke vil være væsentlige påvirkninger af omgivelserne i relation til produktionsomfanget.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der stillet vilkår vedr. husdyrholdet størrelse.

5.2 STALDINDRETNING, VENTILATION, RENGØRING

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

I Tabel 2 er vist en oversigt over dyrehold og staldtyper med angivelse af antal dyr i de enkelte stalde før og efter udvidelsen. Desuden fremgår antallet af stipladser, der svarer til det maksimale antal dyr på stald.

Tabel 2. Dyrehold og staldtyper i nudrift og ansøgt drift

Staldnavn	Godk. pligtig renovering	Staldsystem kode	Nudrift/ansøgt	Antal dyr	Antal Stipladser	Evt. vægt (kg)/alder (mdr.)		Evt. mælkeydelse (EKM) /ændret fravænningsvægt i alt per årsso*	Antal DE
						Ind	Ud		
Starterstald	Nej	KvTk01	Nudrift	460	90	50,00	150,00		30,07
			Ansøgt	400	90	65,00	150,00		22,22
Ny starterstald	Nej	KvTk01	Nudrift	0	0	40,00	230,00		0,00
			Ansøgt	700	136	65,00	150,00		38,89
Ny mellemstald	Nej	KvUt03	Nudrift	0	0	230,00	440,00		0,00
			Ansøgt	600	137	150,00	250,00		48,43
Mellemstald 1	Nej	KvUt03	Nudrift	230	60	150,00	250,00		18,56
			Ansøgt	250	60	150,00	250,00		20,18
Mellemstald 2	Nej	KvUt03	Nudrift	230	60	150,00	250,00		18,56
			Ansøgt	250	60	150,00	250,00		20,18
Slutstald	Nej	KvUt03	Nudrift	460	230	250,00	400,00		80,42
			Ansøgt	1100	465	250,00	450,00		256,41
Sum			Nudrift						147,61
			Ansøgt						406,31
Ændring alle produktioner:									258,70

Staldsystemer i ansøgt situation fremgår af nedenstående Tabel 3.

Tabel 3. Anvendte staldsystemer i ansøgt drift

Kategori	Antal/DE	DE	Staldsystem
Småkalve, 65-150 kg	1.100	61,11	Dybstrøelse
Mellemkalve 150-250 kg	1.100	88,79	Dybstrøelse
Slutkalve, 250-450 kg	1.100	256,41	Dybstrøelse

Bedste tilgængelige staldteknologi

Alle staldsektioner indrettes med dybstrøelse. Valget af staldsystem er først og fremmest foretaget med baggrund i at sikre dyrevelfærden.

Staldene ventileres alle med naturlig ventilation.

Kombinationen af dybstrøelse og naturlig ventilation betyder samtidig, at der ikke findes teknologier der kan nedbringe ammoniakemissionen fra stalden yderligere.

Staldanlæg

De nye staldafsnit skal indrettes med dybstrøelse. Selvom staldene er indrettet med dybstrøelse, er de naturligvis omfattet af BAT-teknik. Ejer sørger for, at halmforbruget begrænses mest muligt, idet der strøs hyppigt. Hyppig strøning sikrer en bedre og mere ensartet fordeling af halmen i boksene. Der strøs altid så meget ud, at overfladerne fremstår tørre, hvilket er med til at sikre en lav ammoniakfordampning.

Derudover har bedriftens ansvarlige konstant fokus på, hvilke staldsystemer der er bedst anvendelige i relation til miljø og dermed ammoniak til omgivelserne. Der følges løbende op på udviklingen af staldsystemer, der giver mindst mulig miljøbelastning.

Med naturlig ventilation er der sikret et stort luftskifte, hvilket betyder, at staldgulvene er forholdsvis tørre, ligesom det store luftskifte betyder en lavere koncentration af ammoniak og lugt.

Fravalg af staldteknologi – hensyn til proportionalitetsprincippet samt manglende tilgængelighed.

Ansøgningen og det tilhørende produktionsanlæg bygger på principper, der tilgodeser miljøet i det omfang, loven tilsigter, og der vil løbende blive indhentet opdateret viden med henblik på forbedringer, der lever op til nutidens miljøkrav.

Ved hvert miljøtilsyn vil der blive orienteret om, hvilke overvejelser, der er foretaget med henblik på bedriftens fremtid i relation til den teknologi, der giver det største miljøhensyn.

Med naturlig ventilation og daglig strøning er der sikret et stort luftskifte, hvilket betyder, at overfladerne er forholdsvis tørre, men det store luftskifte betyder ligeledes en lavere koncentration af ammoniak og lugt i staldene.

Der er fravalgt følgende staldteknologi under hensyn til proportionalitetsprincippet samt manglende tilgængelighed: forsuring, gyllekøling og drænedegulve m.m.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Det er beregnet, at Risegård lever op til BAT-kravet om ammoniakemission fra anlægget. Det generelle ammoniakkrav og maksimal ammoniakdeposition på naturområder opfyldes også.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der stillet vilkår vedr. staldtyper.

5.3 PRODUKTION OG HÅNDTERING AF HUSDYRGØDNING

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Gødningsmængde og indhold

Indholdet af næringsstoffer i den producerede husdyrgødning efter udvidelsen i etape 2 fremgår af Tabel 4.

Tabel 4. Mængde og indhold af kvælstof og fosfor i produceret husdyrgødning i ansøgt drift

Gødningstype	Ansøgt drift		
	Mængder (tons)	Kvælstof, N (kg)	Fosfor, P (kg)
Dybstrøelse	3.765	41.496	6.646

Gødningsopbevaring

Al husdyrgødning opbevares som dybstrøelse i staldene, indtil det afhentes til biogasanlæg. Der er løbende afhentning året rundt, så der opbevares ikke dybstrøelse på møddingsplads eller i markstak.

Der findes på ejendommen en møddingsplads på 490 m², som er anvendt i nudriften men ikke vil blive anvendt fremover til husdyrgødning.

Det skønnes, at der kan opbevares ca. 2.500 tons husdyrgødning i alle stalde ad gangen, se fordelingen nedenfor i Tabel 5.

Tabel 5. Staldkapacitet for dybstrøelse

Bund i stald	300 tons
Bund i slutstald	500 tons
Bund i starterstald 1	200 tons
Bund i starterstald 2	500 tons
Bund i mellemstald	1.000 tons
I alt	2.500 tons

Beregning af tilstrækkelig opbevaringskapacitet

Ansøger har indsendt beregning af den samlede produktion af dybstrøelse, som andrager ca. 3.765 tons om året. Der er derfor opbevaringskapacitet til ca. 8 måneder i staldene.

Bedste tilgængelige staldteknologi (BAT)

Al dybstrøelse fra ejendommen køres direkte til biogasanlæg. Derfor har ejendommen intet lager, og dette svarer til 100 % udbringning direkte fra stald.

Derved sikres også, at der ikke ligger markstakke rundt omkring til gene for omkringboende.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Det vurderes, at de 8 måneders opbevaringskapacitet er tilstrækkeligt, da der året rundt kan afleveres dybstrøelse til biogasanlægget.

Ansøger har valgt at anvende 100 % direkte udbringning af dybstrøelsen fra stald til biogasanlæg eller eventuelt til udbringning på marker for at opfylde kravet om ammoniakdeposition på visse naturområder (kategori-3).

Der må således ikke placeres dybstrøelse på møddingspladsen eller i markstak, da ansøgningen har beregnet ammoniakemissionen og depositionen på naturområderne ud fra den forudsætning, at der ikke sker en udledning fra lager.

Bornholms Regionskommune vurderer samlet set, at håndteringen af husdyrgødningen opfylder de generelle regler i husdyrgødningsbekendtgørelsen, og at der anvendes BAT i forhold til opbevaring og håndtering af husdyrgødning.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der stillet vilkår vedr. direkte udbringning af dybstrøelse.

5.4 UDBRINGNING AF HUSDYRGØDNING

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Udbringning

Husdyrgødningen afgives til biogasanlægget Biokraft A/S, Rønnevej 48, 3720 Aakirkeby.

Bedste tilgængelige staldteknologi (BAT)

Ejer har en pasningsaftale for marken, så det er eksterne personer, der udfører markarbejdet. Arbejdet udføres i henhold til gældende regler og efter godt landmandsskab.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Der kan i henhold til lovgivningen ikke stilles vilkår om udbringning af husdyrgødningen. Reglerne om udbringning ligger nu som faste krav i husdyrgødningsbekendtgørelsen.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der ikke stillet vilkår vedr. udbringning af husdyrgødning.

6 PRODUKTIONENS RESSOURCEFORBRUG

I dette kapitel beskrives og vurderes det nuværende og forventede årsforbrug samt håndteringen af ressourcerne foder, el og vand m.m. Tiltag til fremme af ressourceudnyttelsen er desuden behandlet.

6.1 FODER OG FODEROPBEVARING

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Foderopbevaring

Der opbevares ikke ensilage på ejendommen, da der kun fodres med færdigfoder på ejendommen. Foderplanen udarbejdes i samarbejde med konsulent og med anvendelse af nyeste viden inden for kvægfodring.

De store mængder færdigfoder opbevares i kornlageret bygning 4 og i den planlagte nye mellemstald, hvor den sydlige del skal anvendes til foder, bygning 8, se Bilag 1.

Bedste tilgængelige staldteknologi (BAT)

Ejer får udarbejdet kvartalsvise effektivitetskontroller, hvorved foderforbrug, sygdomsfrekvens m.m. nøje overvåges. Ejer køber store mængder færdigfoder til besætningen, og er der tvivl om kvalitet og næringsindhold, udtages der prøver af foderet, således at kvalitet og sammensætning overvåges.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Ansøger har valgt ikke at anvende foderkorrektioner for at overholde ammoniakemissionskravet.

Da husdyrgødningen udelukkende forefindes som dybstrøelse, er BAT-kravet og det generelle ammoniakreduktionskrav lig normtallene for emissionen, hvorved disse krav opfyldes.

Det er dog nødvendigt at indsætte et virkemiddel for at sikre overholdelse af kravet til maksimal ammoniakdeposition på kategori 3-naturområder. Ansøger har valgt 100 % direkte udbringning fra stald til biogasanlæg.

Bornholms Regionskommune vurderer, at Risegård ved håndtering af fodermidlerne og optimering af fodertildelingen som beskrevet anvender BAT inden for fodertechnologi, og at der ikke vil ske en væsentlig påvirkning af omgivelserne i relation til fodring.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der ikke stillet vilkår vedr. foder.

6.2 VAND

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Vandforbrug

Da ejendommen indtil for nylig har anvendt privat brønd/boring, er der ingen tal for nuværende forbrug. Ejendommen er nu tilsluttet det offentlige vandværk.

Vandspild ved vandkopper o. lign. holdes der øje med hver dag. Anlæg, der går i stykker, ordnes straks, da vand i dybstrøelsen medfører et væsentligt forøget forbrug af halm.

Vandbesparende foranstaltninger (BAT)

Bedriftens drikkevandsinstallationer rengøres og efterses jævnligt med henblik på at undgå spild.

Der er opsat vandkopper i stedet for vandkar. Fordelen ved vandkopper er, at de holder sig selv rene. Hvis de bliver beskidte, renses de, hvilket giver et forbrug på 2-3 l pr. gang. Rensning af vandkar vil i stedet give et forbrug på 200-300 l pr. gang

Vandforbruget registreres, hvilket er et godt udgangspunkt for fremtidige tiltag.

Evt. lækager identificeres og repareres hurtigst muligt.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Bornholms Regionskommune vurderer, at der i forbindelse med driften på Risegård er gjort tiltag, som vil sikre, at anvendelsen af vand minimeres mest muligt samtidig med, at produktionen kan foregå rentabelt. Det vurderes, at det er vigtigt at fastholde fokus på vandbesparelse, og der er derfor stillet vilkår herom.

Kommunen vurderer på denne baggrund, at der anvendes BAT i relation til at sikre, at vandforbruget på ejendommen er så lavt som muligt, og at Risegård ved at overholde vilkårene og ved opretholdelse af de beskrevne tiltag til besparelser i vandforbruget lever op til principperne om anvendelse af BAT.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der stillet vilkår vedr. vedligeholdelse af vand- og drikkevandssystemer.

6.3 ENERGI

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Energiforbrug på anlæg

Der bruges i dag omkring 25-30.000 kWh.

Anslået i fremtidig produktion 50-60.000 kWh. Det meste bruges til opvarmning af mælk til kalvene.

Ved husdyrproduktion er det væsentlige energiforbrug typisk knyttet til opvarmning og ventilation. I ansøgte produktion anvendes der kun energi til opvarmning af mælk til de små kalve. Den daglige egenkontrol er dermed knyttet til løbende at sikre, at der ikke forekommer lys i stalde, hvor der ikke arbejdes.

Energibesparende foranstaltninger (BAT)

Evt. glødepærer erstattes af A-pærer. En A-pære sparer 75 % i forhold til en tilsvarende glødepære.

Det billigste lys er sollyset. Ved at holde vinduer, ovenlysvinduer og -tagplader rene, kan der opnås en besparelse på dette område. De lyse farver i staldene giver bedre udnyttelse af lyset. Kalkning/hvidtning giver mere lys.

Der sidder reflektorer på lysstofrør, således at lyseffekten er høj. Hyppig vask af lysstofrør sikrer ligeledes, at energien til belysning udnyttes effektivt. I den nye stald opsættes der nye lysstofrør med en HF-forkobling (højfrekvent forkobling). Elektroniske HF-forkoblinger er langt bedre end mekaniske, fordi de bruger mindre energi, giver et bedre lysudbytte, forhindrer flimrer, er støjfri og giver en længere levetid for lyskilden.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Bornholms Regionskommune vurderer, at der i forbindelse med driften på Risegård er gjort tiltag, som vil sikre, at forbruget af energi minimeres mest muligt samtidig med, at produktionen kan foregå rentabelt. Det vurderes, at det er vigtigt at fastholde fokus på energibesparelse, og der er derfor stillet vilkår herom.

Kommunen vurderer på denne baggrund, at der anvendes BAT i relation til at sikre, at energiforbruget på ejendommen er så lavt som muligt, og at Risegård ved at overholde vilkårene og ved opretholdelse af de beskrevne tiltag til besparelser i energiforbruget lever op til principperne om anvendelse af BAT.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der stillet vilkår vedr. vedligeholdelse af energiforbrugende anlæg.

6.4 DIVERSE HJÆLPESTOFFER

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Olieprodukter

Der er en meget begrænset maskinpark tilknyttet produktionen, og brugen af diverse olieprodukter er derfor begrænset – se Tabel 6.

Tabel 6. Opbevaring af olieprodukter

Brændstofstander	Indhold (l)	Etableret (ca. årstal)	Placering
Diesel 1	2.500	1999	Indendørs
Diesel 2	1.300	2008	Indendørs
I alt	3.800		

Såsåed, handelsgødning, pesticider

Der forefindes ingen pesticider på ejendommen.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Oplagring af diesel og anden olie i tanke skal opfylde reglerne i olietankbekendtgørelsen, som bl.a. angiver regler om placering, afskærmning og drift.

Bornholms Regionskommune vurderer, at det er nødvendigt med yderligere beskyttelse af jord og grundvand og stiller derfor nogle mere detaljerede vilkår om opbevaring af olie, placering af olietanke og om, at tankning skal finde sted, hvor spild kan opsamles.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der stillet vilkår vedr. opbevaring, placering og tankning.

7 EMISSIONER, GENER OG RESTSTOFFER FRA ANLÆGGET

I dette kapitel beskrives og vurderes ammoniakemissionen fra anlægget samt omfanget af reststoffer fra produktionen. Desuden behandles mulige gener for omgivelserne som følge af lugt, støj, støv, lys, skadedyr og transporter forårsaget af virksomhedens aktiviteter.

7.1 AMMONIAK

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Det samlede ammoniaktab i form af ammoniakemission fra staldanlæg og lagre er i nudrift og ansøgt drift beregnet ud fra størrelsen og typen af husdyrholdet, indretning af staldene inkl. miljøteknologi, fodersammensætningen og typen af lagre til opbevaring af husdyrgødningen. Resultat af beregningen fremgår af Tabel 7.

Tabel 7. Opgørelse af ammoniakemissionen før og efter udvidelse

Ansøgning	Emission i nudrift (kg N/år)	Emission efter udvidelse (kg N/år)	Meremission efter udvidelse (kg N/år)	Nødvendig reduktion i forhold til det generelle krav (kg N/år)
Ansøgt drift	994 kg N/år	2.392 kg N/år	1.398 kg N/år	0 kg N/år

Nudriften er ifølge tilsynsrapporten 2015 fastsat den 10. november 2004 og er ikke ændret siden.

BAT emissionskravet er i husdyrgodkendelse.dk beregnet til 2.840 kg NH₃-N. Den faktiske emission bliver 2.392 kg NH₃-N.

Ammoniakemissionskravene er dermed opfyldt for den ansøgte produktion.

Virkemidler til begrænsning af ammoniakemissionen

Ansøger har valgt 100 % direkte udbringning af dybstrøelse fra staldene. Virkemidlet er ikke nødvendigt for emissionen af ammoniak men for depositionen, se afsnit 8.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Beskyttelsesniveauet for ammoniak omfatter:

- et krav om begrænsning af ammoniakfordampningen (det generelle reduktionskrav), som gælder for alle husdyrbrug, der skal miljøgodkendes uanset beliggenheden
- et krav om maksimal totaldeposition af ammoniak på de ammoniakfølsomme naturområder, der fremgår af husdyrgodkendelseslovens § 7 (er behandlet i afsnit 8.1)
- et krav om maksimal merdeposition af ammoniak på øvrige ammoniakfølsomme naturområder efter konkret vurdering (er behandlet i afsnit 8.1)

Projektet skal desuden leve op til husdyrgodkendelseslovens krav om anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT) til forebyggelse og begrænsning af ammoniakfordampningen fra anlægget (se nærmere i kapitel 11).

Det generelle ammoniakreduktionskrav

Ved etablering, udvidelse og ændring af husdyrbrug skal det øgede ammoniaktab fra stald og lagre som hovedregel reduceres med 30 % i forhold til ammoniaktabet fra et fastsat referencestaldsystem defineret som det bedste staldsystem mht. ammoniakfordampning i 2005/2006. For kvæg på dybstrøelse er der dog ingen krav til generel reduktion.

Bornholms Regionskommune vurderer, at ansøger har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse ammoniakudledningen fra anlægget ved de anvendte staldd typer med dybstrøelse. Der er desuden indsat virkemidlet 100 % direkte udbringning. Dette tiltag medfører, at ammoniaktabet fra staldene på Risegård ligger under det krævede niveau for overholdelse af ammoniakreduktionskravet.

Da husdyrgødningen udelukkende forefindes som dybstrøelse, er BAT-kravet og det generelle ammoniakreduktionskrav lig normtallene for emissionen, hvorved disse krav opfyldes.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der stillet vilkår vedr. direkte udbringning

7.2 LUGT

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Lugtemissionen fra anlægget på Risegård stiger som følge af, at der bliver flere dyr på ejendommen. I husdyrgodkendelse.dk er lugtemissionen fra staldanlægget og de nødvendige geneafstande til forskellige typer af beboelser beregnet ud fra antal stipladser, dvs. det maksimale antal dyr ad gangen og kg i de forskellige staldafsnit til et givent tidspunkt – se Tabel 8.

Nærmeste enkeltbolig, som er uden landbrugspligt og ikke ejet af ansøger, er Simblegårdsvej 26, der ligger 271 m fra en tænkt lugtmidte på ansøgers ejendom; det der hedder "vægtet gennemsnitsafstand".

Nærmeste byzone er Hasle, der ligger 734 m fra ejendommen, og nærmeste samlede bebyggelse er en lokalplan for boligformål eller rekreative formål, der ligger 3,2 km nordvest for ejendommen.

Tabel 8. Resultat af lugtberegning for ansøgt drift fra ansøgningssystemet husdyrgodkendelse.dk

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret	Ukorrigeret	Korrigeret	Korrigeret	Vægtet gennemsnitsafstand	Bortscreenet	Genekriterie overholdt
			geneafstand (ansøgt)	geneafstand (nudrift)	geneafstand (ansøgt)	geneafstand (nudrift)			
+ Simblegårdsvej 26	0	FMK	97,66	65,65	97,66	65,65	270,76	Ja	Ja
+ Svalhøjvej 40	0	FMK	97,66	65,65	97,66	65,65	404,85	Ja	Ja
+ Svalhøjvej 35	0	FMK	97,66	65,65	97,66	65,65	436,58	Ja	Ja
+ Strandmarken, Hasle Jorder	0	NY	356,23	159,77	338,42	151,78	733,81	Ja	Ja

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERINGER

Den primære kilde til lugt fra anlæg til dyrehold er staldventilation. Der foreligger også kun systematiske og anvendelige oplysninger til anvendelse i konkret sagsbehandling om lugtemissionen fra staldanlæg. Lugtemission fra opbevaringsanlæg og fra udbringning af husdyrgødning indgår således ikke i lugtberegningerne men reguleres gennem konkrete vurderinger og generelle regler, herunder husdyrgødningsbekendtgørelsens afstandskrav til placering af anlæg til opbevaring af husdyrgødning og krav om overdækning samt krav til metoder og tidspunkter for udbringning af husdyrgødning.

På baggrund af de indtastede oplysninger i ansøgningssystemet om dyretype, den maksimale belægning og staldsystemet i de enkelte staldafsnit er det beregnet, hvilken afstand der som minimum skal være fra lugtkilden til boliger i forskellige områdetyper, for at de definerede lugtgenekriterier er overholdt.

Der er ikke beregnet til "samlet bebyggelse eller lokalplan", da denne ligger længere væk end byzone, og beregningen er derfor ikke relevant. Kumulation fra andre ejendomme med husdyr er uden betydning, da effekten heraf maksimalt kunne være 1,2 x geneafstanden, og en sådan øgning vil være uden betydning.

Af lugtberegningen kan det ses, at lugtgenekriteriet er overholdt i forhold til alle typer beboelser. Det er kommunens vurdering, at omkringboende ikke vil blive udsat for væsentlige lugtgener fra staldene.

Der opbevares ikke husdyrgødning på udendørs opbevaringsanlæg, hvorved lugten fra dybstrøelse alene vil kunne påvirke omgivelserne i forbindelse med transport fra anlægget. Det vurderes, at transporterne ikke vil medføre væsentlige lugtgener.

Kommunen vurderer, at hvis der skulle opstå væsentlige lugtgener hos naboer, som ikke kunne forudses på baggrund af lugtgenekriterierne, skal der være mulighed for at løse problemet, og der er stillet vilkår herom.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der stillet vilkår om at holde god staldhygiejne, samt vilkår i tilfælde af væsentlige lugtgener.

7.3 STØJ

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Driftsperiode for støjkilder

Der forventes ikke at forekomme større støjgener i forbindelse med den daglige drift af staldanlægget. Der er naturlig udluftning i stalden.

Der vil være støj fra traktor/læssemaskine, når der håndteres dybstrøelse. Støj fra læssmaskine vil dagligt i størst muligt omfang ligge i tidsrummet 07:00-18:00.

Tiltag mod støj

På ejendommen forefindes ikke kornvalse, som normalt udsender støj. Kompressor m.m. er placeret indenørs.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Bornholms Regionskommune forudsætter, at anlægget på Risegård overholder Miljøstyrelsens vejledende støjgrænser. Støjkvilkårene omfatter al støj fra landbrugsdrift på ejendommens bygningsparcel, dvs. også støj fra andet end faste, tekniske installationer men ikke støj fra f.eks. markdriften.

Bornholms Regionskommune vurderer, at støj fra ejendommen ikke er eller forventes at blive et problem for de omkringboende og forbipasserende. Der er ikke foretaget støjberegninger, men de nærmeste nabobeboelser ligger så langt fra ejendommen, at der ikke vurderes at kunne opstå væsentlige støjgener, når de stillede vilkår overholdes.

Der vil kunne forekomme støj fra ekstern og intern transport. Trafikken til og fra ejendommen foregår ad Svalhøjvej. Øget transport vurderes dog ikke at ville give uacceptable støjgener udover det, der må accepteres som nabo til en landbrugsbedrift.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der stillet vilkår vedr. støjgrænser og eventuel måling af støjniveaulet.

7.4 STØV

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

I forbindelse med håndteringen af halm, som anvendes til foder og strøelse, kan der forekomme støvgener. Halmforbruget forventes at blive 1.500 bigballe årligt. Omkring 2/3 af halmen anvendes som strøelse, og der

kan i forbindelse med udstrøningen forekomme støvgener. Disse er meget lokale og ikke til gene uden for ejendommens areal.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Det er Bornholms Regionskommunes vurdering, at risikoen for væsentlige støvgener i omgivelserne vil være begrænset. Der ligger ikke andre ejendomme, som skal køre forbi Risegård for at nå deres bolig, og det vurderes således, at støvudvikling kun vil give anledning til meget lokale gener inden for Risegårds matrikel.

Kommunen vurderer, at der ikke vil forekomme væsentlig støvudvikling som følge af udvidelsen. Der stilles dog et vilkår om støvgener, så alle aktiviteter på ejendommen, herunder også levering af råvarer og udbringning af husdyrgødning, kan planlægges således, at omgivelserne påvirkes mindst muligt.

Tilsynsmyndigheden i Bornholms Regionskommune har desuden i juli 2015 fremsendt en henstilling til alle lastbilchauffører hos Biokraft A/S, som transporterer husdyrgødning mellem biogasanlægget og de enkelte landbrugsejendomme på Bornholm, om at sænke hastigheden på de private grusveje, således at støvgener i forbindelse med kørslen mindskes.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der stillet vilkår vedr. støvgener.

7.5 LYS

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Facader eller andre bygningsdele vil ikke være oplyst efter mørkets frembrud. I det omfang, der udføres arbejde i staldene, vil der afhængigt af årstiden være behov for lys i staldene.

Der vil være lidt vågelys hos kalvene.

Med den afstand der er til naboer, den forholdsvis begrænsede tidsperiode, der er belysning omkring ejendommen, og det forhold, at der ikke anvendes projektør til belysning af bygningerne gør, at ansøger vurderer, at belysningen ikke vil påvirke naboer eller andre omgivelser.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Bornholms Regionskommune vurderer, at den beskrevne anvendelse af lys i staldene ikke vil medføre gener for omkringboende eller forbipasserende pga. afstanden og den eksisterende beplantning rundt om ejendommen.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der ikke stillet vilkår vedr. lys.

7.6 FLUER OG SKADEDYR

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Generel beskrivelse skadedyr

I forbindelse med driften af husdyrbruget er det primært rotter og fluer, der kan være til gene for de omkringboende. Afstanden mellem husdyrbruget og de nærmeste beboelser betyder, at der formentlig ikke vil optræde gener af nævnte art for disse beboelser.

Desuden kan muldvarpe og mosegrise være til gene. Muldvarpe og mosegrise vil blive bekæmpet i det omfang, de måtte forekomme. Bekæmpelse foretages ved udlægning af gift i dyrenes gange.

Fluegener

Der anvendes Neporex som kan udvandes på dybstrøelsen efter forskrifterne i sommerhalvåret. I vinterhalvåret er der normalt ikke problemer med fluer fra produktionen. Skulle der opstå gener fra fluer, vil der blive iværksat behandling med Neporex.

Ved særlige tilfælde kan det blive nødvendigt også at bekæmpe de voksne fluer. Dette kan gøres med påsmøringsmiddel (gift) på flader, hvor kalvene ikke kan nå.

Rottebekæmpelse

Bedriften er tilmeldt kommunal bekæmpelse.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Bornholms Regionskommune vurderer, at der på tilfredsstillende vis er redegjort for, hvorledes forekomst af fluer, rotter, mus m.m. vil blive forebygget og evt. bekæmpet, således at gener heraf undgås. Endvidere er det kommunens vurdering, at følges vilkårene i denne miljøgodkendelse, burde der ikke opstå fluegener eller problemer med rotter.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der stillet vilkår vedr. fluebekæmpelse og rottesikring.

7.7 TRANSPORT

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Udvidelsen vil medføre lidt flere transporter til ejendommen, som dog foregår i dagtimerne (Tabel 9).

Tabel 9. Ekstern transport til og fra Risegård – antal læs/år

Transporttype	Nudrift antal/år	Ansøgt antal/år	Afvigelse + -
Dybstrøelse til biogas	150	350	200
Afhentning af dybstrøelse		-	-
Udkørsel af dybstrøelse	-	-	-
Korn			
Halm	50	100	50
Færdigfoder leveret	26	52	26
Handelsgødning	0	0	-
Indkøbte foderstoffer	12	12	-
Modtagelse af kalve	12	12	-
Levering af kalve	15	26	11
Dieselolie	6	6	-
Døde dyr	26	52	26
Andet, hjælpestoffer m.m.	12	12	-
Erhvervsrenovation	2	2	-
Dagrenovation	26	26	-
	337	650	313

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Der vil forekomme en øget transport til og fra Risegård som følge af udvidelsen. Det totale antal transporter til og fra ejendommen vil stige til næsten det dobbelte. Det drejer sig om kørsel med halm, dybstrøelse og foder, samt levering og afhentning af dyr.

Der er fra Risegård udkørsel til Svalhøjvej. Det vurderes, at de nærmeste naboer vil registrere det øgede antal transporter, men at udvidelsen ikke vil give anledning til støjgener for omkringboende, som er udover det, som beboere af boliger i landzonen må acceptere som forbundet med at være nabo til et landbrug. Risegård ligger ca. 670 m fra Hasle By, men ejendommens transporter vil som hovedregel ikke gå igennem byen.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der ikke stillet vilkår vedr. transport.

7.8 SPILDEVAND - HERUNDER TAGVAND

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Da ejendommen indtil for nylig har anvendt privat boring, er der ingen tal for nuværende forbrug. Ejendommen er nu tilsluttet det offentlige vandværk.

Vandspild ved vandkopper o. lign holdes der øje med hver dag. Anlæg, der går i stykker, ordnes straks, da vand i dybstrøelse medfører et væsentligt øget forbrug af halm.

Vask af vogne, maskiner og redskaber foregår på anden ejendom.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Bornholms Regionskommune vurderer, at håndteringen af spildevand sker i overensstemmelse med reglerne i husdyrgødningsbekendtgørelsen og således, at der ikke sker væsentlig påvirkning af omgivelserne.

Desuden vurderes det, at afledning af vaskevand foregår uden risiko for tilledning af forurenende stoffer som olie- og pesticidrester til omgivelserne, idet håndtering af bekæmpelsesmidler, vask af maskiner og vask og påfyldning af marksprøjte ikke foregår på ejendommen.

Kommunen vurderer, at udledning af tagvand vil øges væsentligt, idet der bygges en ny stald på ca. 2.000 m². Der er stillet vilkår om, at tagvand kan udledes til vandløb efter tilladelse. Tilladelsen skal søges i forbindelse med byggetilladelsen.

Eventuel vask af sprøjtemiddeludstyr skal ske i overensstemmelse med vaskepladsbekendtgørelsen, herunder også reglerne om påfyldning af marksprøjte.

Hvis der vaskes stalde eller maskiner med gødningsrester, vurderer kommunen, at vaskevandet skal opsamles og udbringes efter reglerne i husdyrgødningsbekendtgørelsen som restvand. Der er stillet vilkår herom.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der stillet vilkår vedr. afledning af tagvand, samt spildevand fra rengøring af stalde og af maskiner.

7.9 AFFALD

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Fast affald

Affald samles i container på ejendommen og bortskaffes som det fremgår af Tabel 10.

Animalsk affald

Der forventes en dødelighed blandt kalvene på 1-3 % om året. Døde dyr placeres under kadavertække og afhentes af Daka.

Tabel 10. Håndtering af diverse affald

Affaldstype	Affald samles sammen og køres til Bofa ca. en gang ugentligt.
Olieaffald	Spildolie opbevares i tromler i maskinhallen, hvor der er støbt gulv. Spildolie afhentes af Fugato.
Medicinrester/emballage	Evt. medicinrester leveres tilbage til dyrlæge/apotek.
Sprøjterester / emballage	Rengjort emballage afleveres på Vandets Dag.
Metal	Jernskrot afleveres til Bornholms Produkthandel - leverer selv til Rønne.
Døde dyr	Døde dyr opbevares ved ejendommen under presenning.
Overdækningsplast	Overdækningsplast samles og leveres til Bofa.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Det forudsættes, at alle typer affald på ejendommen håndteres efter de til enhver tid gældende regler samt, at bortskaffelsen sker i overensstemmelse med det kommunale affaldsregulativ for erhvervsaffald. I regulativet står bestemmelser om opbevaring og bortskaffelse af diverse typer af affald, herunder olieaffald, medicinrester og kanyler.

Opbevaring og bortskaffelse af døde dyr skal følge reglerne i bekendtgørelsen om opbevaring af døde produktionsdyr.

Dokumentationen kan foreligge i form af f.eks. kvitteringer og fakturaer fra godkendt vognmand.

Bornholms Regionskommune vurderer, at overholdes de stillede vilkår vedr. affald, vil affaldshåndteringen på Risegård ikke medføre gener for omkringboende. Den beskrevne affaldsopbevaring, -håndtering og -bortskaffelse vurderes ikke at have væsentlig virkning på omgivelserne.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der stillet vilkår om, at bygningernes omgivelser skal holdes fri for affald og om dokumentation for aflevering.

8 PRODUKTIONENS MILJØPÅVIRKNING

I dette kapitel beskrives og vurderes, i hvor høj grad ammoniak fra anlægget påvirker beskyttet natur og sårbare arter.

8.1 AMMONIAKDEPOSITION-PÅVIRKNING AF NATUR OG BILAG IV-ARTER

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Ammoniakdeposition fra anlægget i ansøgt drift

Ammoniakemissionen fra staldene på Risegård bevirker, at omkringliggende arealer vil blive påvirket med nedfald af ammoniak. I husdyrgodkendelse.dk er der foretaget beregning af denne ammoniakdeposition til beskyttede naturområder og potentielt ammoniakfølsomme skove i området samt til § 3 udpegede søer. Beliggenheden af beregningspunkterne tættest på anlægget fremgår af kortet i Bilag 4.

Resultatet af beregningen af ammoniakdeposition i de angivne punkter i ansøgt drift kan ses i Tabel 11. Tabellen viser de beregnede værdier for den totale ammoniakdeposition fra husdyrbrugets stalde og lagre, og for merdepositionen, der er den ekstra ammoniakdeposition, som den ansøgte produktion forårsager i forhold til nudriften. Merdepositionen er beregnet ud fra alle etableringer, udvidelser eller ændringer, der er foretaget på ejendommen siden 2009 (8-års-driften).

Tabel 11. Beregnet ammoniakdeposition i ansøgt drift til kategori 1-, 2- og 3-natur og til potentielt ammoniakfølsomme skove samt søer i nærheden.

Navn	Kategori	Opretter	Kumulationen	Ruhed natur	Merdeposition [kgN]	Totaldeposition [kgN]
Sø	3	Ansøger	Nul ejendomme	S	0,0	0,1
Eng	3	Ansøger	Nul ejendomme	S	+0,1	0,1
Kat.2	2	Myndighed	Nul ejendomme	Mk	0,0	0,0
Kat. 1	1	Myndighed	Nul ejendomme	S	0,0	0,0
pot. amfølsom skov	3	Myndighed	Nul ejendomme	S	+0,9	1,6

Sø og Eng er ikke kategori 3-natur, men natur, der er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Ansøger har valgt ruhed Skov til sø og eng for worst case beregning.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Kvælstof, der deponeres fra luften, er det begrænsende næringsstof for mange sårbare økosystemer. I disse økosystemer kan der forventes væsentlige ændringer som følge af ekstra tilførsel af kvælstof. Husdyrproduktion kan give anledning til udslip af ammoniak og kan derfor påvirke især næringsfattige naturtyper i det åbne land. Ammoniakfordampningen pr. dyreenhed kan variere betydeligt fra den ene produktion til den anden afhængig af dyreart, fodring, staldindretning, renholdelse, håndteringen af husdyrgødningen m.v. Nedenstående berøres kun påvirkningen fra staldanlægget på Risegård.

Beskyttelsesniveau ved ammoniakfølsomme naturområder:

De ammoniakfølsomme naturområder opdeles i kategori 1-natur, kategori 2-natur og kategori 3-natur. Beskyttelsesniveauet for kategori 1-natur og kategori 2-natur omfatter en forbudszone på 10 m, hvor der ikke må etableres, udvides eller foretages ændringer af stalde eller gødningsopbevaringsanlæg, samt krav til den tilladte totaldeposition. Beskyttelsesniveauet for kategori 3-natur kan efter en konkret vurdering være et krav om en maksimal merdeposition.

Totaldepositionen er den ammoniakdeposition, som stammer fra husdyrbrugets stalde og lagre - både fra den eksisterende og den ansøgte drift. Merdepositionen er den ekstra ammoniakdeposition, som den ansøgte drift forårsager. Merdepositionen skal beregnes ud fra alle etableringer, udvidelser eller ændringer foretaget siden 2009 (8-års driften).

Kategorisering og beskyttelsesniveau for naturtyper

Kategori 1-natur

Ammoniakfølsomme naturtyper i Natura 2000-områder, hvor et enkelt husdyrbrug maksimalt må totalbelaste med 0,2-0,7 kg N/ha/år afhængigt af beliggenheden af andre husdyrbrug i nærheden*.

Kategori 2-natur

Nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper uden for Natura 2000-områder: højmoser, lobeliesøer, heder større end 10 ha og overdrev større end 2,5 ha. Et husdyrbrug må totalbelaste med maksimalt 1,0 kg N/ha/år.

Kategori 3-natur

Anden ammoniakfølsom natur (moser samt mindre heder og overdrev) og ammoniakfølsomme skove. Ved disse naturtyper kan kommunen ud fra en konkret vurdering stille krav om en maksimal merdeposition på 1,0 kg N/ha/år.

**0,2 kg N/ha/år ved > 1 husdyrbrug; 0,4 kg N/ha/år ved 1 husdyrbrug og 0,7 kg N/ha/år ved 0 husdyrbrug.*

Ammoniakdeposition til naturområder i nærheden af Risegård

Kategori 1-natur

Nærmeste kategori 1-natur er Natura 2000-området Hammeren og Slotslyngen 7,8 km mod nord. De ammoniakfølsomme naturtyper er surt overdrev og elle-askeskov. Depositionen på området er beregnet til 0,0 kg N/ha/år i totaldeposition.

Kategori 2-natur

Kravet til maksimal totaldeposition til kategori 2-natur er 1 kg N/ha/år. Det er beregnet, at overdrevsarealet 5 km syd for staldanlægget efter udvidelsen vil blive påvirket med en totaldeposition fra husdyrproduktionen på 0,0 kg N/ha/år, og kravet er derfor overholdt.

Kategori 3-natur

For kategori 3-naturtyper skal kommunen foretage en konkret vurdering og kan på den baggrund i særlige tilfælde fastsætte vilkår med henblik på opfyldelse af krav om maksimal merdeposition af ammoniak. Ved særlige tilfælde forstås en væsentlig miljøpåvirkning af særlige regionale eller lokale beskyttelsesinteresser. Kravet må dog ikke være under en maksimal merdeposition på 1,0 kg N/ha/år.

Nærmeste kategori 3-natur er en mose 1.500 m fra staldene, som vil modtage 0,0 kg N/ha/år i merdeposition. Den nærmeste potentielt ammoniakfølsomme skov ligger 140 m fra ejendommen. Den vil modtage 0,9 kg N/ha/år i merdeposition. Påvirkningen overstiger ikke 1 kg N/ha/år og vurderes dermed ikke at være en væsentlig påvirkning. Kommunen vurderer derfor, at det ikke er nødvendigt at foretage en nærmere undersøgelse af, om skoven er reelt ammoniakfølsom.

Der er desuden udpeget nærmeste sø og eng, der er § 3 beskyttet mod tilstandsændringer. Søen ligger 1.100 m fra ejendommen, og engen 1.500 m væk. Merdepositionen på områderne er hhv. 0,0 og 0,1 kg N/ha/år, og det vurderes, at områderne ikke vil blive udsat for tilstandsændringer.

Påvirkning af Natura 2000-områder

Ifølge § 6 i bekendtgørelse nr. 926 af 27. juni 2016 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter (habitatbekendtgørelsen) skal der, før der træffes afgørelse i en sag om miljøgodkendelse af husdyrbrug, foretages en vurdering af, om projektet kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt.

Som beskrevet under "kategori 1-natur" ovenfor påvirkes nærmeste ammoniakfølsomme Natura 2000-område, nr. 160 Hammeren og Slotslyngen, ikke af ammoniakdeposition fra produktionen på ejendommen. Der ligger et andet Natura 2000-område nærmere ved ejendommen nr. 211 Hvideodde Rev, men her er der ikke ammoniakfølsomme naturtyper.

Bornholms Regionskommune vurderer på denne baggrund, at det ansøgte projekt ikke vil påvirke arter og naturtyper, der er en del af udpegningsgrundlaget for Natura 2000-områderne.

Påvirkning af arter med særligt strenge beskyttelseskrav - bilag IV-arter

I henhold til habitatbekendtgørelsens § 10 kan der ikke gives tilladelse, dispensation, godkendelse m.v., hvis det ansøgte kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er optaget i habitatdirektivets bilag IV, eller ødelægge de plantearter, som er optaget i habitatdirektivets bilag IV, i alle livsstadier.

Det fremgår af Miljøstyrelsens vejledning om miljøregulering af husdyrhold, at "*Kommunen skal derfor altid foretage en vurdering af, om der inden for 300 m fra punktkilden (inden for denne afstand kan en påvirkning henføres til punktkilden) ligger områder, som kan rumme bilag IV-arter (typisk vandhuller, moser eller solåbne græsarealer), og om der er registreret en forekomst af arten*".

Der ligger ikke søer inden for 300 m fra produktionsanlægget på Risegård.

Arter omfattet af bilag IV såsom padder, markfirben og flagermus kan dog også have levested, fødesøgningsområde eller sporadisk opholdssted på arealerne i området omkring anlægget.

Bornholms Regionskommune vurderer samlet set, at bilag IV-arter og deres yngle- og rasteområder ikke trues af den ansøgte udvidelse på Risegård.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der ikke stillet vilkår vedr. ammoniakdeposition til naturarealer.

9 RISICI – DRIFTSFORSTYRRELSER ELLER UHELD

I dette kapitel beskrives mulige uheld, der kan føre til forurening af overflade- og grundvand, jord og luft samt skade på mennesker, dyr og planter. Desuden beskrives foranstaltninger til begrænsning af risici.

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Beskrivelse af risici

Al husdyrgødning på ejendommen håndteres som dybstrøelse og leveres til biogasanlægget Biokraft A/S ved Aakirkeby. Dybstrøelse udgør en mindre risiko for forurening af vandløb o. lign. end gylle.

Beskrivelse af mulige uheld

Uheld ved punktkilder, f.eks. olietanke og kemikalieopbevaring, kan udvikle sig ganske alvorligt og have alvorlige følger for miljøet og de personer, der arbejder på ejendommen.

Der forefindes kun dieseltank på ejendommen. Dieselolie anvendes til traktorer, der henter foder halm m.m.

Der er lejet mandskab ind til at stå for markdriften, så der forefindes ingen sprøjtemidler på ejendommen.

Beskrivelse af risikominimering

Risikominimering skal tages seriøst i forbindelse med alle arbejdsopgaver.

Beskrivelse af gener i forbindelse med uheld

I forbindelse med uheld kan der opstå gener, der påvirker miljøet negativt.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Bornholms Regionskommune vurderer, at der på Risegård er fokus på mulige kritiske situationer og uheld.

Der mangler dog en beredskabsplan med forholdsregler, der kan sikre, at der ikke vil ske væsentlig påvirkning af omgivelserne som følge af driftsforstyrrelser eller uheld.

Beredskabsplanen skal udarbejdes inden for et halvt år efter miljøgodkendelsen og skal fremvises ved tilsyn.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der stillet vilkår vedr. beredskabsplan.

10 MANAGEMENT, EGENKONTROL OG DOKUMENTATION

I dette kapitel beskrives og vurderes, hvordan ansøger gennemfører eller planlægger at gennemføre egenkontrol og management. Desuden beskrives de dokumenter og registreringer, som ansøger skal præstere for at dokumentere, at vilkårene i miljøgodkendelsen er overholdt.

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Management

Godt landmandsskab er en vigtig del af BAT.

Til forbedring af den generelle miljøpræstation for et intensivt husdyrbrug, er det jf. BREF-dokumentet om intensive svine-og fjerkræbrug BAT at udføre alle følgende punkter:

- Identificere og implementere uddannelses- og træningsprogrammer for bedriftspersonale
- Føre journal over vand- og energiforbrug, mængde af husdyrfoder, opstået spild og spredning af uorganisk gødning og husdyrgødning på markerne
- Have en nødfremgangsmåde til at håndtere ikke- planlagte emissioner og hændelser
- Iværksætte et reparations- og vedligeholdelsesprogram for at sikre, at bygninger og udstyr er i driftsklar stand, samt at faciliteterne holdes rene
- Planlægge aktiviteter på anlægget korrekt, såsom levering af materialer og fjernelse af produkter og spild
- Planlægge gødning af markerne korrekt

På ejendommen gøres bl.a. følgende:

- Der lægges vægt på en så effektiv fodring som muligt med anvendelse af så lave indhold af råprotein og fosfor som muligt
- Alt dybstrøelse køres direkte på biogasanlæg
- Effektiviteten følges via foderkontroller
- Det er hensigten at udarbejde en beredskabsplan i forbindelse med, at godkendelsen opnås
- Der holdes øje med energi- og vandforbrug
- Personalet uddannes løbende gennem kurser og efteruddannelse
- Der er tilknyttet en række fagkonsulenter, der gennemgår bedriften med ejer og medarbejdere efter behov.
- Der er fast dyrlægeaftale
- Der udarbejdes mark- og gødningsplaner for bedriften
- Kvælstoftilførslen korrigeres årligt i forbindelse med kvælstofprognosen, der offentliggøres omkring 1. april (N-prognosen afhænger af klimaet de enkelte år).
- Fodersammensætning og fodringsstrategi evalueres og tilpasses løbende, således at nyeste viden anvendes
- Der føres sprøjtejournal og medicinjournal
- Der føres endvidere journal over udbringning af handels- og husdyrgødning

Der vil kun være 1-2 ansatte i produktionen. Derfor vil der ikke blive etableret noget skriftligt managementsystem, men ejeren vil have tæt kontakt til de ansatte og kan tilrettevis dem efter principper om godt landmandskab. Det er ejers opfattelse, at ansatte løbende skal være under uddannelse og dygtiggøre sig på alle

relevante områder, så virksomheden i det daglige drives efter moderne retningslinjer og i overensstemmelse med godt landmandskab.

Egenkontrol

Daglig registrering af vandforbruget vil ikke have samme effekt som dagligt tilsyn med installationerne. Derfor er det en del af de daglige staldrutiner, at samtlige vandinstallationer gennemgås og om nødvendigt straks udbedres, således der ikke forekommer vandspild fra dyrenes drikkekopper.

Tilsyn og udbedring af fejl vægtes højt, da utætte installationer medfører et væsentlig forøget halmforbrug, eller i værste fald behov for at fjerne dybstrøelsesmatten.

Dokumentation

- Ejer opbevarer kopi af gylleaftaler og forpagtningsaftaler, der kan fremvises ved tilsyn
- Mark-og gødningsplaner opbevares ligeledes i 5 år
- Medicinjournal føres i henhold til gældende lovgivning
- Forbrug af hjælpestoffer som diesel og energi overvåges via driftsregnskabet
- Forbrug af råvarer som foder registreres via jævnlige E-kontroller

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Bornholms Regionskommune vurderer, at bedriften lever op til kravet om BAT inden for management.

Det vurderes desuden, at gennemførelse af den beskrevne egenkontrol og dokumentation samt overholdelse af de stillede vilkår vil medføre, at der løbende holdes øje med, at forudsætningerne for miljøgodkendelsen overholdes, og at det er dokumenteret, således at kommunen ved tilsyn eller på efterspørgsel kan kontrollere dette.

Dokumentationen skal opbevares i mindst 5 år.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der stillet vilkår om, at alle vilkår skal være kendt af de ansatte, samt om dokumentation for produktionens størrelse og for vilkåret om direkte udbringning.

11 BEDSTE TILGÆNGELIGE TEKNIK (BAT)

I dette kapitel drages samtlende konklusioner for BAT helhedsindsatsen med beskrivelse af afvejninger og, hvor den overvejende BAT indsats er lagt og ud fra hvilke argumenter.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Bedste Tilgængelige Teknik – BAT (Best Available Techniques) – er en fællesbetegnelse for teknik, som kan begrænse emission af ammoniak, lugt, drivhusgasser eller begrænse vand- og energiforbruget. Princippet om BAT supplerer husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens generelle beskyttelsesniveau for ammoniak og lugt. Opfyldelse af BAT-krav kan altså indebære et krav om mindre forurening end det fastsatte beskyttelsesniveau. Kommunen skal ved vurderingen af en ansøgning sikre sig, at ansøger har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik, jf. § 19 i husdyrgodkendelsesloven.

Miljøstyrelsen har fået udarbejdet beskrivelser af en række relevante teknikker og teknologier med en dokumenteret miljøeffekt inden for fodring, staldindretning, opbevaring/behandling og udbringning af husdyrgødning. Anvendelse af teknikker eller teknologier, der er beskrevet i disse teknologiblade, sikrer, at der er foretaget en vurdering af teknikkenes virkninger på miljøet og, at teknikken kan anvendes på en økonomisk fornuftig måde under danske produktionsforhold. I vurderingen er der samtidigt taget hensyn til eventuelle fordele og ulemper som lugt, arbejdsmiljø, dyrevelfærd, ressourceforbrug, diverse udledninger m.v.

Opfyldelse af BAT for ammoniakemission fra anlægget kan omfatte tiltag inden for staldindretning, anvendelse af miljøteknologi i staldene, fodring samt opbevaring og håndtering af husdyrgødning. Hvad angår ammoniakfordampning og nitratudvaskning forårsaget af anvendelse af husdyrgødning i marken, vurderer Miljøstyrelsen, at gældende lovregulering vedrørende håndtering og udbringning af husdyrgødning er BAT, og vilkår om yderligere virkemidler begrundet i BAT er derfor ikke påkrævet.

Som middel til at reducere tilførslen af fosfor til udbringningsarealerne er optimering af fosforudnyttelsen hos svin og fjerkræ gennem fodringsteknikker at betragte som BAT.

De teknikker og teknologier, som er beskrevet i teknologibladerne, har dannet grundlag for fastsættelsen af vejledende emissionsgrænseværdier (BAT-standardvilkår) for forureningsparametrene ammoniakemission fra anlægget og udskilt fosfor pr. dyreenhed, som er opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT). Der er udarbejdet vejledende emissionsgrænseværdier for de mest almindelige husdyrtyper i Danmark – kvæg, svin og fjerkræ. Emissionsgrænseværdierne gælder for forskellige staldsystemer og dels for nye/renoverede dele af anlægget, dels for eksisterende dele, som ikke renoveres.

For store fjerkræ- og svinebrug, som er omfattet af husdyrgodkendelseslovens § 12, gælder desuden, at de skal orientere sig i BREF-dokumentet (BAT-Reference-dokument) for intensiv fjerkræ- og svineproduktion for at undersøge og vurdere mulighederne for at anvende BAT. BREF-dokumenter udsendes af EuropaKommissionen og angiver eksempler på, hvad der må betragtes som BAT inden for de industrielle aktiviteter, om er omfattet af IE-direktivet.

Bornholms Regionskommune har foretaget en vurdering af BAT anvendt inden for følgende kategorier på Risegård: Staldindretning og -teknologi, gødningsopbevaring, fodring, vand- og energibesparende foranstaltninger samt management. I det følgende opsummeres de enkelte punkter.

Staldindretning og -teknologi

Oplysninger om staldindretning fremgår af afsnit 5.2.

Både eksisterende stalde og de to nye planlagte stalde indrettes med dybstrøelse. Der strøs altid så meget ud, at overfladerne fremstår tørre.

Der er naturlig ventilation i alle stalde, hvilket nedsætter energiforbruget væsentligt i forhold til mekanisk ventilation.

Med naturlig ventilation og daglig strøning sikres et stort luftskifte, hvilket betyder, at overfladerne er forholdsvis tørre, og det store luftskifte betyder ligeledes en lavere koncentration af ammoniak og lugt.

Bornholms Regionskommune vurderer, at ansøger anvender BAT inden for staldteknologi.

Gødningsoptbevaring

Gødningsoptbevaring er beskrevet i afsnit 5.3.

Alt dybstrøelse fra ejendommen køres direkte på biogasanlæg. Derfor har ejendommen intet lager, og dette svarer til 100 % udbringning direkte fra stald. Dette sikrer også, at der ikke skal ligge markstakke rundt omkring til gene for omkringboende.

Bornholms Regionskommune vurderer, at der anvendes BAT i forhold til optbevaring af husdyrgødning.

Fodring

Fodring er beskrevet i afsnit 6.1.

Foderplanen udarbejdes i samarbejde med konsulent og med anvendelse af nyeste viden indenfor kvægfordring.

Ejer får udarbejdet kvartalsvise effektivitetskontroller, hvormed foderforbrug, sygdomsfrekvens m.m. nøje overvåges. Ejer køber store mængder færdigfoder til besætningen, og er der tvivl om kvalitet og næringsindhold udtages der prøver af foderet, således at kvalitet og sammensætning overvåges.

Miljøstyrelsen har ikke udarbejdet BAT-standardkrav vedrørende fosfor for kvæg. BAT-niveauet opnås gennem almindelig fodringspraksis.

Bornholms Regionskommune vurderer, at der anvendes BAT inden for foderteknologi.

Vandbesparende foranstaltninger

Vandbesparende foranstaltninger er beskrevet i afsnit 6.2.

Bedriftens drikkevandsinstallationer rengøres og efterses jævnligt med henblik på at undgå spild. Evt. lækager identificeres og repareres hurtigst muligt.

Bornholms Regionskommune vurderer, at der anvendes BAT inden for vandbesparelser.

Energibesparende foranstaltninger

Energibesparende foranstaltninger er beskrevet i afsnit 6.3.

Det billigste lys er sollyset. Ved at holde vinduer, ovenlysvinduer og -tagplader rene kan der opnås en besparelse på dette område. I den nye stald opsættes der nye lysstofrør med Elektroniske HF-forkoblinger. Der anvendes naturlig ventilation.

Bornholms Regionskommune vurderer, at der anvendes BAT inden for energibesparelser.

Management

Management er beskrevet i afsnit 10.

Der udarbejdes beredskabsplan i forbindelse med meddelelse af miljøgodkendelsen.

Bornholms Regionskommune vurderer, at der anvendes BAT inden for management.

Samlet ammoniakemission fra produktionen i forhold til Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdier

Husdyrgodkendelse.dk har beregnet BAT-kravet i skema 101193.

De to kommende staldbygninger og den nye starterstald, der blev tilladt gennem en anmeldteordning i 2016, er beregnet som "nye", i overensstemmelse med reglerne.

Alle stalde er med dybstrøelse, hvilket indebærer BAT-beregningen: "Der findes ingen emissionsgrænseværdi for denne dyretype. Beregningen er foretaget ud fra normalt for ammoniakfordampning."

Det vejledende BAT-emissionsniveau ved ansøgt drift:

Samlet ammoniaktab for hele anlægget opnåelig ved anvendelse af BAT

	Vejl. sum (kg NH ₃ -N)	Ansøgers forslag (kg NH ₃ -N)	Kommunens krav (kg NH ₃ -N)
Ammoniaktab for hele anlægget (total for alle produktioner)	2.840,39		

Ammoniaktabet i nudrift og ansøgt drift:

Staldnavn	Kode for staldsystem	Ammoniak- tab fra reference staldsystem (kgN/år)	Ammoniak- tab fra valgt staldsystem (kgN/år)	Effekt af valgt staldsystem (kgN/år)	Effekt af valgt staldsystem (%)	Effekt af miljø- teknologi (kgN/år)	Effekt af foder- optimering m.m. (kgN/år)	Effekt af miljøtiltag lager (kgN/år)	Faktisk ammoniak- tab fra stald og lager (kgN/år)
Starterstald	KvTk01	0,00	189,08	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	189,08
		0,00	143,93	0,00	0,00%	0,00	0,00	22,03	121,90
Ny starterstald	KvTk01	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00
		0,00	251,88	0,00	0,00%	0,00	0,00	38,55	213,33
Ny mellemstald	KvUt03	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00
		0,00	345,88	0,00	0,00%	0,00	0,00	54,85	291,03
Mellemstald 1	KvUt03	0,00	132,59	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	132,59
		0,00	144,12	0,00	0,00%	0,00	0,00	22,86	121,26
Mellemstald 2	KvUt03	0,00	132,59	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	132,59
		0,00	144,12	0,00	0,00%	0,00	0,00	22,86	121,26
Slutstald	KvUt03	0,00	539,48	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	539,48
		0,00	1810,47	0,00	0,00%	0,00	0,00	287,12	1523,35
Sum	Nudrift	0,00	993,74	0,00		0,00	0,00	0,00	993,74
	Ansøgt	0,00	2840,40	0,00		0,00	0,00	448,27	2392,13

Da ammoniaktabet er lavere end BAT-kravet, bliver BAT-kravet opfyldt.

Da husdyrgødningen udelukkende forefindes som dybstrøelse, er BAT-kravet og det generelle ammoniakreduktionskrav lig normtallene for emissionen, hvorved disse krav opfyldes.

12 ALTERNATIVE LØSNINGER OG 0-ALTERNATIVET

I dette kapitel beskrives og vurderes alternative løsninger i forhold til udvikling af ejendommen, som ansøger har undersøgt men fravalgt. Desuden beskrives konsekvenserne, hvis den ansøgte udvidelse af produktio-
nen ikke gennemføres.

12.1 ALTERNATIVE LØSNINGER

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Der er ikke nogen alternativ placering af de to nye stalde, da de er placeret, så dyrene naturligt kan flyttes videre i systemet uden brug af transportvogn eller lign.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Bornholms Regionskommune vurderer, at placeringen af de to stalde tilgodeser ansøgers ønske om en tæt logistisk sammenhæng mellem dyrenes vækstfaser. Da staldkomplekset desuden vil udgøre et samlet hele, hvor bygningerne spredes så lidt som overhovedet muligt, og ikke vurderes at være til gene for omgivelserne, vil kommunen ikke foreslå andre alternativer.

12.2 0-ALTERNATIVET

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Hvis der ikke tilkendes en miljøgodkendelse, vil ejendommen ikke være fremtidssikret og vil på sigt lukke for husdyrproduktion.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

0-alternativet er den husdyrproduktion, der er anført som nudrift, dvs. det tilladte dyrehold i 2004. Miljømæssigt vil 0-alternativet betyde, at miljøpåvirkningen i nærområdet omkring Risegård ikke øges yderligere.

På baggrund af eksisterende data og de udførte beregninger, er det Bornholms Regionskommunes vurdering, at den øgede miljøpåvirkning, der kommer som følge af den ansøgte udvidelse, ikke påvirker lokalområdet væsentligt i negativ retning, jf. redegørelsen i kapitel 7 og 8.

Med hensyn til nabogener set i forhold til 0-alternativet, er det kommunens vurdering, at udvidelsen ikke vil betyde væsentligt større gener for naboerne omkring ejendommen end ved den nuværende produktion.

13 HUSDYRBRUGETS OPHØR

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Ophører produktionen, vil staldene blive tømt for dyr og rengjort.

Der vil i forbindelse med ophør af produktionen ikke opstå forhold, der adskiller sig væsentligt fra de forhold, der er gældende ved normal drift.

Den tilbageværende husdyrgødning vil blive udbragt på markerne. Foderanlæg og siloer vil blive tømt. Er der foder tilbage, der ikke kan anvendes til dyrefoder, vil dette blive udspreddt på markerne og nedpløjet sammen med husdyrgødningen. Affald og døde dyr vil blive bortskaffet iht. ejendommens gældende miljøgodkendelse.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Bornholms Regionskommune vurderer, at de nævnte tiltag i forbindelse med ophør af produktionen på Risegård minimerer risikoen for forurening og er med til at sikre, at ejendommen ikke vil blive et attraktivt levested for eksempelvis rotter. Det vurderes, at tiltagene skal fastholdes med et vilkår.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der stillet vilkår vedr. husdyrbrugets ophør.

14 SAMLET VURDERING

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

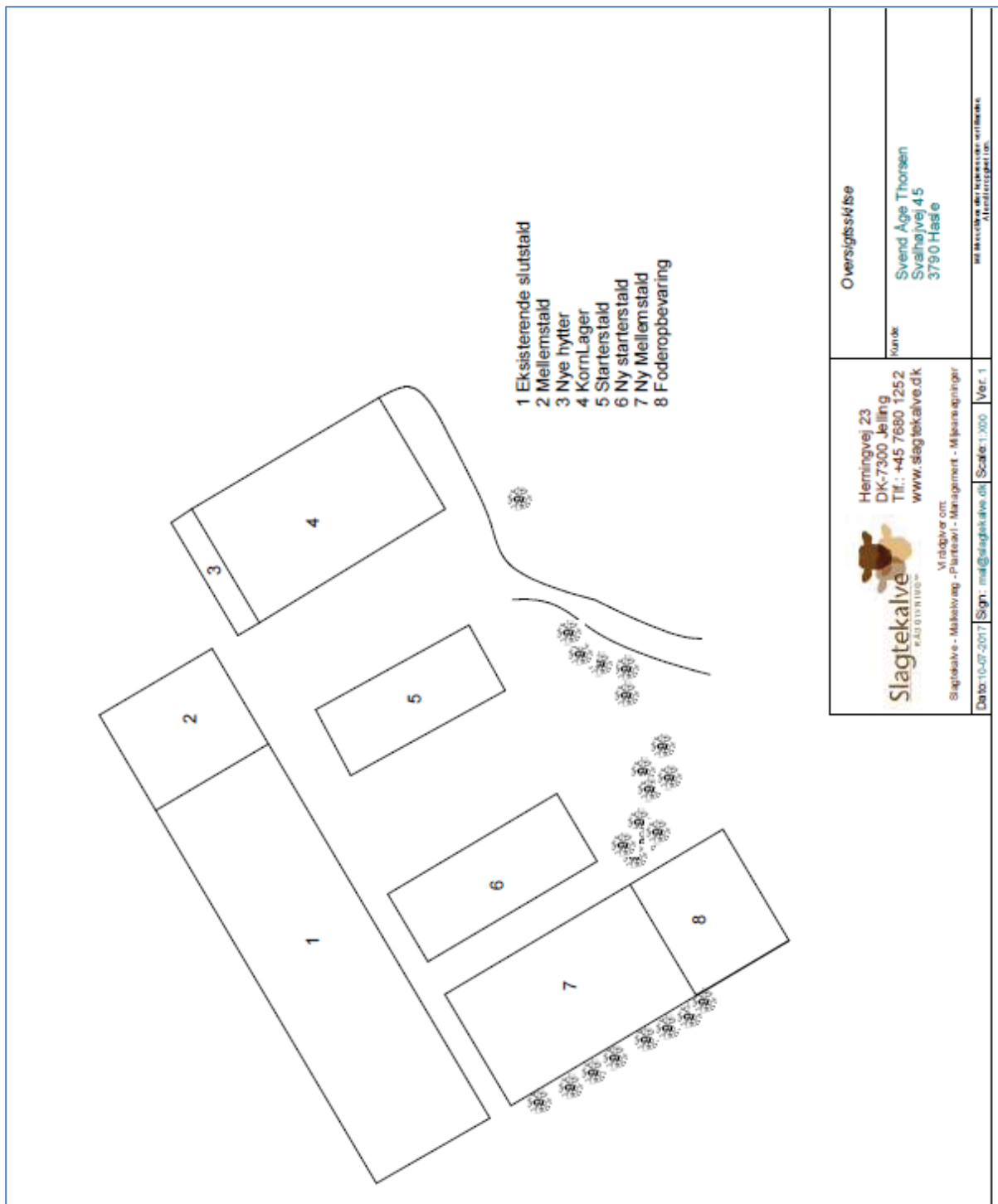
Samlet set vurderer Bornholms Regionskommune, at når miljøgodkendelsens vilkår overholdes, har ansøger truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik, og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne. Bornholms Regionskommune vurderer, at indretning og drift af husdyrbruget kan ske i overensstemmelse med gældende regler og uden væsentlig påvirkning af miljøet, som dette er defineret i husdyrgodkendelsesloven, herunder at projektet ikke skader bevaringsstatus for Natura 2000-områder eller levesteder for arter optaget på habitatdirektivets bilag IV.

15 BILAG

BILAGSOVERSIGT:

1. Anlægstegning.
2. Skovbyggelinjen og fortidsminde
3. Naboer i forhold til lugtberegning
4. Naturpunkter
5. Modtagne hørings svar i 1. og 2. offentlighedsfase og BRK's svar

BILAG 1. ANLÆGSTEGNING MED STALDAFSNIT

 <p>Slagtekalve KALVEPRØVE™ Virksomhed: Slagtekalve - Møkkelæg - Planteavl - Management - Mjølnerager</p>	<p>Herringvej 23 DK-7300 Jelling Tlf.: +45 7680 1252 www.slagtekalve.dk</p>	<p>Oversigtskøtse</p>
<p>Dato: 10-07-2017 Sign: md@slagtekalve.dk Scale: 1:300 Ver: 1</p>	<p>Kunde: Svend Age Thorsen Svalbovej 45 3790 Hasle</p>	<p>www.slagtekalve.dk Slagtekalve A/S</p>

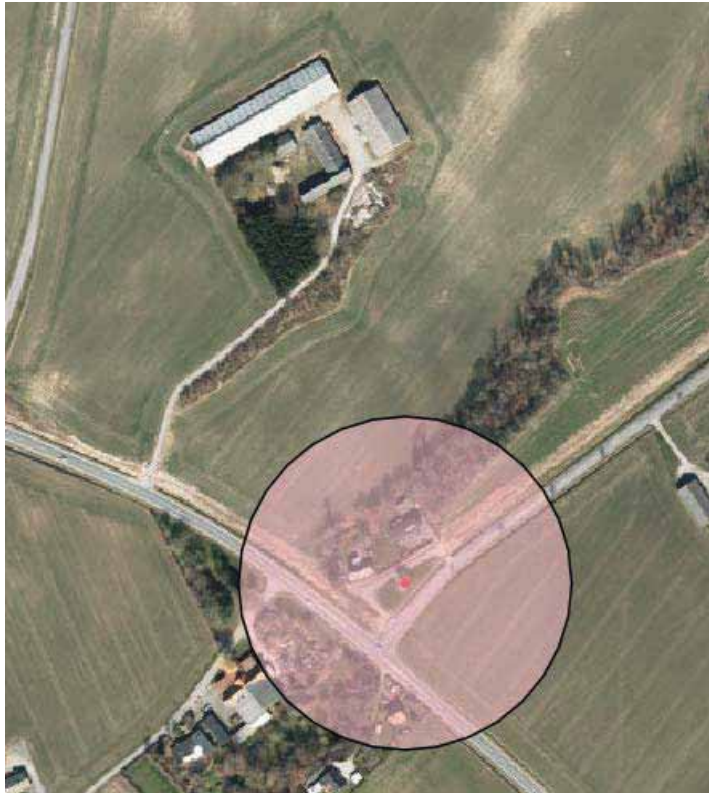
BILAG 2. SKOVBYGGELINJEN OG FORTIDSMINDE

 Skovbyggelinjer

 Gældende

 Fredede områder

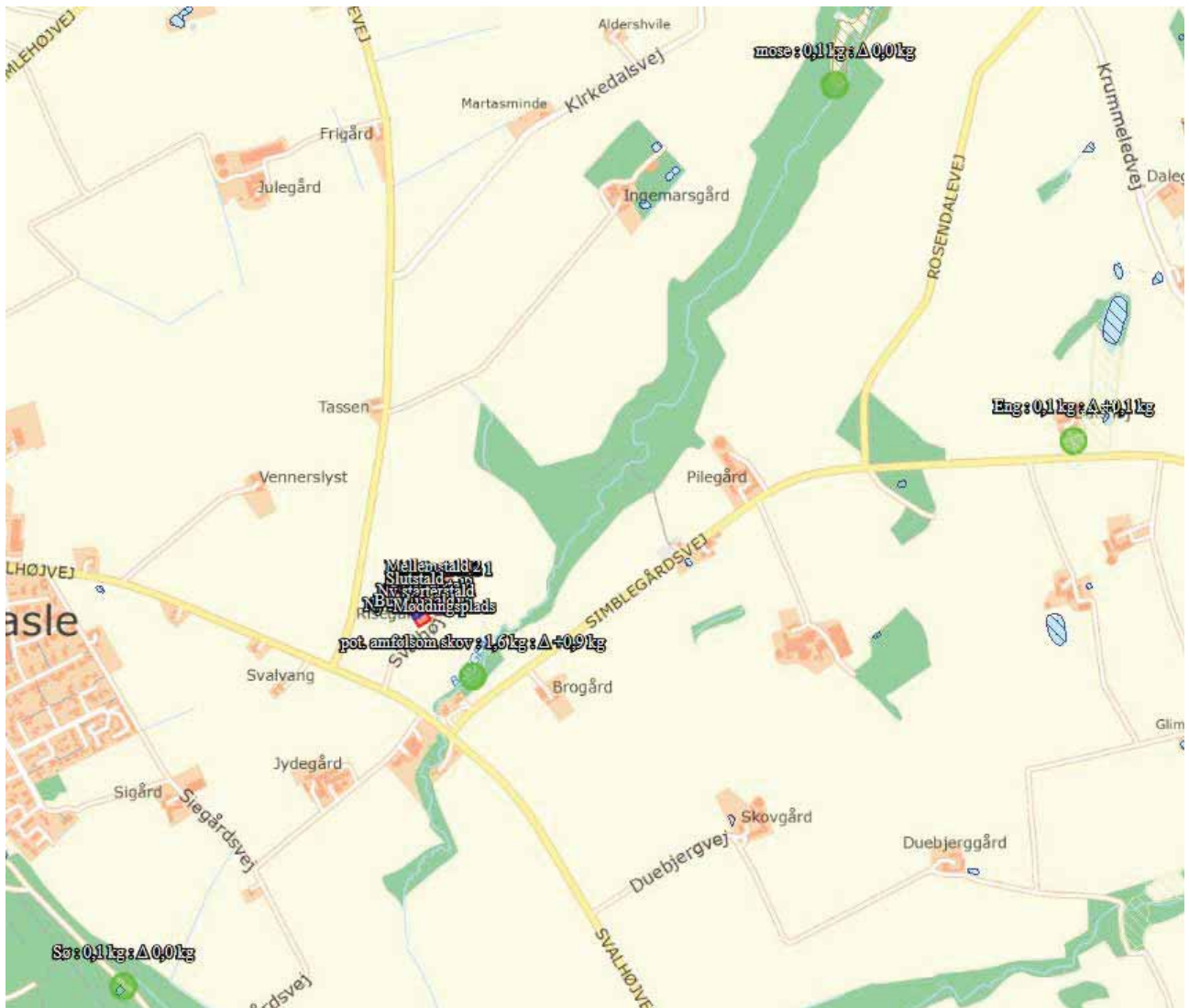
Fredede fortidsminder,
beskyttelseslinjer

BILAG 3. NABOER I FORHOLD TIL LUGTBeregning

BILAG 4. NATURPUNKTER

Naturpunkter, der er udvalgt til beregning - kategori 3 og § 3.

BILAG 5. MODTAGNE HØRINGSSVAR I 1. OG 2. OFFENTLIGHEDSFASE

1. offentlighedsperiode

Bornholms Regionskommune har i forbindelse med 1. offentlighedsperiode fra 28. november til 12. december 2017 modtaget én telefonisk henvendelse. Denne er gengivet i det følgende efterfulgt af kommunens kommentarer til de enkelte punkter.

Kommunens notat:

Claus Bjørklund Lind, Simblegårdsvej 26, 3790 Hasle ringede den 1. december og spurgte til placeringen af de nye bygninger på Risegård. Jeg sendte svar med bygningsskitse til Claus samme dag.

Desuden ønskede Claus, at der i forbindelse med udarbejdelsen af miljøgodkendelse til Risegård blev set på husdyrbrugets påvirkning af omgivelserne (lugtgener, flueplage, algevækst på bygninger pga. ammoniakemission fra staldene og afløbsforholdene fra møddingsstedet).

Jeg svarede, at de nævnte emner ville indgå i vurderingerne i miljøgodkendelsen, og der ville blive stillet vilkår til produktionen om nødvendigt. Claus ønskede desuden, at modtage udkastet til miljøgodkendelse, når det foreligger.

Kommunens kommentarer:

Lugtgenerne er blevet vurderet i forhold til de krav, som husdyrlovgivningen stiller. Lovgivningen sætter en maksimumgrænse for, hvor meget lugt, der må ramme enkeltboliger uden landbrugspligt på landet. Simblegårdsvej 26 er en sådan enkeltbolig. Lugtmængden er omregnet til den geneafstand i meter, som der mindst skal være mellem dyreholdet og naboens beboelse. Geneafstanden er på mindst 98 m, og den faktiske afstand fra "lugtmidten" af staldbygningerne er 271 m. Afstanden overholdes således, og det vurderes, at naboendommen ikke vil blive påvirket væsentligt af lugten fra husdyrproduktionen. Der er ligeledes geneafstande til samlede bebyggelser og til byzone, og disse overholdes også.

Der er stillet vilkår om, at hvis naboerne skulle opleve flueplage, kan kommunen stille krav om, at ansøger skal foretage tiltag, der nedsætter flueplagen.

I forbindelse med udvidelsen vil der blive udsendt en øget mængde ammoniak fra staldene. Husdyrgodkendelsesloven stiller krav for at begrænse for megen ammoniakdeposition på udvalgte følsomme naturområder, men loven indeholder ikke hjemmel til at begrænse ammoniakdeposition på f.eks. bygninger og nåletræsplantager.

Møddingspladsen skal overholde husdyrgødningsbekendtgørelsens regler for bl.a. afløb til en opsamlingsbeholder, hvis pladsen bruges til husdyrgødning. Kommunen foretager tilsyn med, at disse regler bliver overholdt. Der er i øvrigt ansøgt om 100 % direkte udbringning/bortskaffelse, så møddingspladsen skal ikke bruges til husdyrgødning fremover.

2. offentlighedsperiode

Udkast til § 12-miljøgodkendelse til Risegård har været i 6-ugers høring fra 3. maj til 14. juni 2018. Regionskommunen modtog ingen hørings svar.